

Новини ▶ 8

Лек оптимизъм
се прокрадва
в бизнес
климата

Здраве, фармация, медицина ▶ 18

Близо 7% от всички
лекарства в Европа
са фалшиви

Пари BONNIER
pari.bg

Петък

29 октомври 2010, брой 206 (5017)

USD/BGN: 1.41144

▼ -0.39%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.38570

▲ +0.39%

Българска народна банка

Sofix: 359.39

▲ +3.88%

Българска фондова борса

BG40: 112.41

▲ +1.91%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

ЗНАЕТЕ ЛИ КАКВО КУПУВАТЕ?

Не знаете и скоро
няма да знаете. Заради
липсата на точен
кадастър всички
сделки и инвестиции
в имоти все още се
правят на сляпо

▶ 4-5

Компании ▶ 11

Борбата за
пазар пак
ще е чрез
“Гражданска
отговорност”

Компании ▶ 12-13

Туристическа
фирма с
2324%
ръст на
приходите

Weekend ▶ 22-23

Живата бира
добива все
по-голяма
популярност
в България

Печеливш
Збигниев Валкиевич

Збигниев Валкиевич е новият изпълнителен директор на „Нестле България“. Той работи в компанията от 1994 г. През 2001 г. замества за централата в Швейцария, където разработва стратегии за пазарното търсене. Година по-късно се връща в „Нестле Полша“, а от 2003 до 2006 г. е търговски директор за Украйна и Молдова. След това работи като корпоративен търговски директор на „Нестле Полша“, като отговаря и за балтийските държави.

Губещ
д-р Димитър Раденовски

Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) глоби с 19.980 хил. лв. УМБАЛСМ „Н. Пирогов“ ЕАД. Според антимонополния орган болницата, която се ръководи от г-р Димитър Раденовски, незаконно е открила процедура по възлагане за обществена поръчка за генонощна охрана на имуществото от „СОД“. КЗК отменя решението поради установени дискриминационни и ограничителни условия в обявлението на поръчката.

Мнения

► По темата: **Мирослав Найденов: В месните продукти няма да има и грам соя**
► Жалко... Соята е полезна. Що е то месо??? Сложен въпрос и още по-сложен отговор. Сега ще има сланина, кокали, лой, черва, глави и други органи. Честито, патриоти!

ГЕРБавия

► Голям залък лапни, голяма гума не казвай! Как стана така, че хем имаше соя, хем после се оказа, че няма в пробите на четири улчени фирми. Платиха ли си? Явно са го сторили, а сега, за да замажем очите на хората, изприказвахме един милион оправдания. Затова никои не ви вярва...

Не им вярвам

pari.bg Топ 3

1 Да посегнеш към клиентите на големите. Как отворените операционни системи за смартфони създават възможности за печалба и за грузи фирми освен телекомите и производителите на хардуер.

2 Ебау стъпва в България догодина и половина. Сайтът за онлайн аукционна плана експанзия и в Румъния.

3 БДЖ стана холдингово дружество. Шапката на холдинга ще обединява пътническите и товарните превози.

Коментар

Летящи беемвета и момински свян

Иван Бедров
ivan.bedrov@pari.bg

„Най-честното поведение пред избирателите е Георги Първанов да разкрие своите намерения и да започне открито да се държи като такъв, какъвто се вижда в плановете си

Меглена Кунева отрече да има общи планове с него. Слави Трифонов отрече да има общи планове с него. Цветан Цветанов го нарече „политическия гръб на Алексей Петров“. А той изрази високата си оценка за сътрудничеството между България и ЮНЕСКО. Това са новините от вчерашния ден, свързани с президента Георги Първанов. Разбрахте ли от тях с какво се занимава президентът?

Само от началото на този месец Георги Първанов е бил в Мездра, Роман, Харманли, Кърджали, Смолян и Радомир. Връчил е няколко почетни знака, изказал се е на няколко кръгли маси. На сайта на институцията има подробна информация за изброените събития и никое от тях няма да ви се стори изключително интересно. Освен ако не сте жител на Мездра, Роман, Харманли, Кърджали, Смолян или Радомир. И

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

въпреки това името на президента всеки ден е в новините и в коментарите към тях. На пръв поглед е невероятно, но е факт.

Въпреки епизодичните си критични изказвания към правителството Георги Първанов се държи изключително отсъстващо. Репликите му към управлението са остри, на моменти оригинални, но лишени от принципна позиция, която един президент е нормално да има. „По-скоро върви един полицейски сериал“ - вярно е като наблюдение, но празно откъм послание. Защо президентът се държи така?

Подобно поведение може да има най-малко две обяснения: или президентът няма принципни позиции по основните въпроси, или му е неудобно да изказва позиции, за да не бъде обвинен, че се изправя като алтернатива на това управление и подготвя своя

политически проект. Второто обяснение обаче издиша, защото и без това всички вече говорят, че Георги Първанов подготвя своя политически проект и затова обикаля страната. И понеже става неудобно, ако се насочим към първото обяснение, може и да има нещо друго.

Правителството може и трябва да бъде критикувано за много свои действия и бездействия. Принципно. Който има принципи, да заповяда. Колебливото поведение на кабинета разкрива необятно пространство за критика както от леви, така и от десни позиции. Най-честното поведение пред избирателите е Георги Първанов да разкрие своите намерения и да започне открито да се държи като такъв, какъвто се вижда в плановете си. На пръв поглед не върви да го признава публично, защото тогава пък идва още по-неудобен въпрос - защо с президентски пра-

воможия и държавни пари обикаля страната, за да прави партия? Въпросът може да е неудобен, но позицията ще бъде по-честна.

Поредната новина за огласяване на президентския проект посочва датата 11 ноември. Ако е вярна, тази дата наистина може да изиграе благотворно въздействие върху политическата ситуация в страната. В случая изобщо не е важно колко перспективен или безперспективен ще бъде проектът на Първанов. Важното е, че от датата на публичното признание политическата ситуация ще изглежда много по-нормална. Ще знаем кой от какви позиции говори. Дотогава оставаме в шизофренната ситуация да четем новини за октоподи, гей скандали, летящи беемвета, ЮНЕСКО, посещения в Борован, Алексей Петров, имотите на Цветанов...а всички да се сещаме за партията на Първанов. ■

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Мила КИСЬОВА - 4395863
mila.kisiova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
georgi.andreev@pari.bg
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg
Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Бяляна ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Христо ЛАСКОВ - 4395841
hristo.laskov@pari.bg
Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагостина ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg
Марина УЗУНОВА - 4395864

marina.uzunova@pari.bg
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608
BONNIER

Цитат

” Вие досега не сте ли разбрали, че Първанов е политическият гръб на Алексей Петров

► Цветан Цветанов, министър на вътрешните работи, пред журналисти във Велико Търново

Число на деня

1

► млн. лв. са изплатените средства по ОП "Административен капацитет" през октомври. Парите са разпределени между 28 бенефициента

Коментар

За левите, десните и професионалните политици

Бедите на демокрацията започват тогава, когато политиките станат професионални и започнат да се издържат от това, че са политици. Те сякаш спират да се интересуват от въпросите дали финансовата дисциплина е за предпочитане пред социалното състрадание, каква е перспективата на обществото след 50 години, каква да е външната политика, каква да е конституцията и какъв да е балансът между независимите власти. Вместо това професионалните политици започват да си правят сметката дали ще имат депутати в следващия парламент, ще получат ли партиите им заместник-министри и областни управители, ако се коалират с този или онзи, ще запазят ли субсидията, с кого да играят на местни избори, та да

Иван Стамболов*
http://sulla.bg

” Все по-често творческата енергия на политиките се насочва към сложни интриги и остава съвсем малко за дебати и за решаване на обществени проблеми

получат позиции в общинските съвети и бордовете.

Властта се е превърнала в самоцел, а професионалните политици - в обособено съсловие, което е спряло да изразява идеите на избирателите си. То прилича на съсловието на държавните чиновници, което вече е нация в нацията. Кастите на професионалните политици и държавните чиновници започват да поставят съсловните си интереси над интересите на обществото и престават да функционират като това, за което са замислени и създадени.

Все по-често творческата енергия на политиките се насочва към сложни вътрешнопартийни интриги и остава съвсем малко за дебат с институциите

и за решаване на обществени проблеми. Много от българските партии приличат на групички от по 10 души, където един е лидер, а останалите се делят на три фракции от по трима души, които враждуват помежду си, подливат си вода и коват интриги, за да се доберат до властови номинации. И това важи както за опозиционните партии, така и за партиите във властта и понякога повече за тях, защото, когато си на власт, възможностите са по-големи и интересите - по-сериозни.

Професионалните политици се делят на "парашутисти" и "кариеристи". Първите си купуват високи партийни постове, заради което вторите ги мразят, понеже

цял живот драпат към тези постове било като членове на младежки организации, координатори, организатори, сътрудници и всякакви такива щатни люде, било като активисти, които точат вратове да се издигнат от кварталните организации. Всеки по-висш функционер разполага с определен брой поддръжници сред по-низшите функционери и това е неговата разменна монета вътре в партията. Често поддръжката е на регионален принцип и се оказва, че влиянието на даден политик се определя от това колко земяци има в партията.

С все по-голяма лекота професионалните политици мигрират от партия в партия. Особено търсени са специалистите по пар-

тийно строителство, защото те знаят как се правят регионални структури.

При тяхната миграция мигрират и цели първични организации с надеждата да се отъркат в далаверата на бъдещата власт. Бъдещата власт няма нищо против да им обещава отъркване, защото на нея пък ѝ трябват структури. А това отъркване ражда нови професионални политици. И в техния кипящ, но обърнат навътре живот се забравя, че партиите съществуват, за да формулират, изразяват и защитават обществени настроения и интереси, а не да възпроизвеждат биологически и икономически функционерите си.

*Авторът е рекламен консултант

Протест

► Студенти от няколко висши учебни заведения излязоха на протести. Те искат от следващата година да се осигури по-голямо финансиране на университетите. Протестното им шествие тръгна от НДК, мина през Министерския съвет, където беше внесена декларация с искания до премиера Бойко Борисов. След това протестиращите стигнаха до президентството

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Она

Найденов прибързано обвинил фирмите, че са слагали соя

Тя не е била сложена умишлено в колбасите, става ясно от анализа на ДВСК

Пробите на подправките и свинското месо, влагани в уличените за съхранение на соя продукти "Стара планина" на четирите фирми - "Кен", "Унимес", "Сами-М" и "Лалов и Вачев", показаха, че производителите не са влагали соя умишлено. Това съобщи от Националната ветеринарномедицинска служба. Тъй като соята не била нарочно сложена, фирмите няма да бъдат санкционирани, е решил министърът на земеделието и храните Мирослав Найденов. Точно преди седмица именно Найденов публично обвини тези компании, че са слагали соя в продукти с марката "Стара планина".

Девет дни след като министърът на земеделието и

храните Мирослав Найденов обвини публично тези компании, че са слагали соя в продукти по стандарта, позовавайки се на данни от лабораторията към Държавния ветеринарно-санитарен контрол в София, нови изследвания в Германия показаха, че такава или не е открита, или е в количества под санитарния минимум. По-късно стана ясно, че стандартът "Стара планина" няма да се променя, съобщиха от ДВСК.

На базата на количествения метод ELISA съдържание на соя в пробите от подправките и месото не е установено, уточняват от ДВСК.

Освен това проверките, извършени от инспекторите на ветеринарномедицинска служба в четирите предприятия не установиха конкретни несъответствия, включително и в официалния контрол, свързани с производството на продукти "Стара планина".

Знаете ли какво купувате?

Не знаете и скоро няма да знаете. Заради липсата на точен кадастър всички сделки и инвестиции в имоти все още се правят на сляпо

Преди няколко години български проектант били на обучение в Холандия. За да им покажат как работи местният кадастър, домакините въвели в системата думата „цар“. На екрана на компютъра излезли петте имота на единствения с тази титла, притежавал недвижимо имущество в страната - разстреляния от болшевиките руски цар Николай II. При това - с актуални данни за собствеността, границите, площите, данъчните оценки и платените данъци. Случката разказа главният архитект на София Петър Диков - дни след като данъчните у нас полетяха на разузнаване за богатските имоти. Ако подобна кадастрална система работеше у нас, това вероятно нямаше да се наложи.

Егни пари ги няма

Очакваният отговор на този въпрос е: около 160 млн. лв. Това е минимумът, необходим, за да се покрие цялата страна с цифрова кадастрална карта. Тя ще позволи на всекиго - гражданин, данъчен, държавен служител или мениджър на компания, за броени минути пред компютъра да направи справка за който и да е имот в страната. Сега това най-често се случва на място, а за кадастралните планове отговарят общините,

Рагостина Маркова
radostina.markova@pari.bg

Агенцията по кадастър и Министерството на земеделието и храните.

Според приетата преди 9 години правителствена стратегия до 2015 г. на територията на цялата страна трябва да действа единна информационна система на кадастър и имотния регистър. В нея всеки от над 19.5 млн. имота у нас фигурира с граници, площ, история на собствеността и собствен идентификационен номер. Така се гарантира свободното движение на капитал, което беше едно от изискванията за членство в ЕС, както и правната сигурност на инвеститори и граждани при сделки с недвижима собственост. Многократно се облекчава и дейността на данъчни, нотариуси, полиция, т. е. на всекиго, който се връже към информационната система на кадастър.

Това обаче няма да се случи през 2015 г., нито дори с година-две закъснение. Причината е, че от 2009 г. е спряло възлагането на цифрови карти за

нови територии, а ресорната агенция не може да заплати дори приключващите проекти. Догодина бюджет за тази дейност също не е заложен и така се очертават три нулеви години. В същото време според директора на Агенцията по кадастър Александър Лазаров изработването на цифрова карта само за един район отнема поне 2-3 години. Толкова време е необходимо за всички обявявания в „Държавен вестник“, измерванията, събирането на документи. Така че, ако възлагането на нови карти бъде възобновено през 2012 г., до 2015 г. в най-добрия случай ще приключат процедурите само за района на София.

Инвестирайте, но не гарантираме

„Без модерна кадастрална карта държавата не знае какво има на нейната територия и не може да изпълнява една от най-важните си функции - охраната на собствеността. А правото на собственост е гарантирано по конституция“, обобщил Александър Лазаров. Според него цифровият кадастър ще позволи бързи справки по имотните парцели, а оттук рязко ще намалят и измамите. Като например продажбата на един и същи имот на няколко купувачи или умишленото деклариране на по-малки площи пред данъчните. Брокерите на пазара на земя посочват и друг проблем - липсата на точна информация за комуналните мрежи и проваляла и проекти. „Имах такъв случай с терен край летището. ВиК тръбите минаваха на 4 метра встрани от трасето, посочено от „Софийска вода“, и купувачът развали сделката, защото това променяше целия му проект“, разказа управителят на агенция „Шанс-96“ Симеон Митев. По тази причина преди подписване на предварителен договор при по-големи покупки много инвеститори наемат малки багерчета и с тях проверяват дали тръбите и кабелите минават на посочените места. „Тази информация се събира трудно - обикаляме комуналните дружества,

защото я няма в кадастърта. И пак не е точна“, посочи Симеон Митев.

Въпрос на приоритети

Проблемът с финансирането на кадастърта става още по-сериозен, когато заговорим за приоритетите на държавата. В крайна сметка правителството, което гръмка обявява приоритети като строителство на магистрали, усвояване на европейските фондове и борбата с престъпността, в действителност не ги спазва. Защото в основата на всичко това стои добре работещият кадастър. А за него за 2011 г. са предвидени 10 млн. лв. при необходими 34 млн. Но механичното рязане на пари в кризата също е държавна политика, при това - последователна. „Никой не очаква кадастърът да е приоритет, но за да върви регулярно работата по него, са необходими сравнително малко пари. В същото време ползите за останалите дейности в държавата са безспорни“, коментира бившият директор на Агенцията по кадастър Цветен Боев. Като пример той посочи подготовката на проекти за европейско финансиране и отчуждаването на земи за реализацията им, които отнемат години без точна кадастрална информация. Бившият зам.-министър на регионалното развитие Савин Ковачев даде пример с последните лотове от магистрала „Тракия“, при които само издирването на собствениците на земи е отнело повече от година. Пак заради липсата на кадастрална информация при жп линията Първомай - Свиленград се наложило да се проектират наново всички пресечни точки със съществуващи пътища.

Тези проблеми очевидно остават нерешени, като се има предвид, че сега се подготвят проекти, с които страната ще кандидатства за финансиране от европейските фондове през следващия планов период 2014-2020 г. Кадастърът няма да заработи за началото. Краят на периода обаче все още не е изпуснат като срок. **П**

Системата донесе

► **Александър Лазаров**

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Къде има цифров кадастър

- В системата на електронния кадастър фигурират всички областни градове без София. В столицата 5 района имат кадастрални карти, в 11 процедурите са в ход, а за 8 още не са започнали.
- Цифрово покритие имат и 60 общински центъра.
- Броят на населените места с цифров кадастър достига 400, ако прибавим курортите и някои села.
- Голяма част от страната е покрита с цифрова карта на възстановената собственост. За да влезе в кадастърта, тя само трябва да се провери за точност.

Поне 400 млн. EUR трябва за подробен кадастър

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

160

▶ млн. лв. са необходими за изработването на цифрова кадастрална карта за територията на цялата страна

19.5

▶ млн. е приблизителният брой на имотите в страната

17

▶ процента от територията на България ще има цифров кадастър до края на годината

10

▶ млн. лв. е бюджетът на Агенцията по кадастъра за 2011 г. при необходими 34 млн. лв.

Териториите със строителни забрани влизат в картата

При сегашния модел кадастралната карта обслужва данъчните и пазара на имоти, но не върши работа при строителството, съобщил бившият зам.-министър на регионалното развитие Савин Ковачев. Причината е, че в нея липсва важна информация като например различните елементи от подземната инфраструктура, инженерната инфраструктура, данни за специфични терени и др.

Евтино за държавата, скъпо за бизнеса

„Липсата на тази информация затруднява проектирането, а в хода на строителството често води до непредвидени разходи“, обясни Ковачев. Изработването на толкова подробен кадастър обаче е

изключително скъпо - по разчети отпреди няколко години ще струва над 400 млн. EUR. По тази причина Световната банка, която през 2001 г. отпусна заем от 28 млн. EUR по проекта за кадастъра и имотния регистър, ни е наложила по-бърз и евтин вариант на кадастрална карта. Според Савин Ковачев обаче държавата трябва да разработи подробен кадастър поне за териториите, за които ще търси европейско финансиране.

По пътя на сигурността

Директорът на Агенцията по кадастъра Александър Лазаров предлага частично решение на този проблем с промени в Закона за кадастъра. Те предвиждат в кадастралната карта на страната да се добави информация за териториите с различни видове забрани. Тя ще включва границите на природните

паркове, мрежата на Natura, сервитутните зони около газопроводи, далекопроводи и други елементи от инфраструктурата, както и охранителните зони на язовирите. „Включването на тези данни ще оскъпи поддръжката на информационната система, но те са важни за сигурността на пазара на земя“, посочи Лазаров. Заради липсата на информация за тези рестрикции сега издаваните от агенцията скици не гарантират на 100%, че купувачът ще може да строи върху имота си. Парцелът например може да се окаже в охранителната зона на язовир. Продавачът от своя страна нерядко знае за тези проблеми, но ги премълчава, за да реализира сделката. „Ако тази информация се впише в кадастъра и излиза със скиците, злоупотребите в това отношение вече трудно ще минават“, убеден е Лазаров. □

17 млн. лв. за година

Всеки вложен лев се връща многократно, твърди Александър Лазаров

Около 16.8 млн. лв. са влезли в държавния бюджет от кадастрални услуги само през миналата година, съобщил директорът на Агенцията по кадастъра Александър Лазаров. Това е близо 28% от изразходваните за тази дейност 59 млн. лв. от 2001 г. насам.

Приходи и разходи

Тази година агенцията очаква 16.6 млн. лв. от дейност-

та си. По закон част от тези средства трябва да бъдат възстановени на ведомството за изпълнение на кадастрални и геодезически дейности, посочи Александър Лазаров. Според предния директор Цветен Боев сумата е дори по-голяма - около 15 млн. лв. „Ако държавата добави още толкова, средствата ще са достатъчни за издръжка на агенцията и продължаване на работата по кадастралната карта“, посочи той.

Възвръщаемост

И предишният, и сегашният директор на агенцията

са категорични, че всеки вложен в кадастъра лев се връща многократно. „Приходите за миналата година например са събрани при едва 13% покритие на страната с цифрова карта. Представете си по колко ще се умножат, ако държавата инвестира в пълна цифровизация на системата“, посочи Александър Лазаров. От агенцията от години предлагат и свързване на системата на кадастъра с тази на данъчните с цел по-висока събираемост за фиска, което ще е допълнителна полза за държавния бюджет. □

Пари

ICB КАМАРА НА СТРОИТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ
BULGARIAN CONSTRUCTION CHAMBER

Строител

2 ноември 2010 г., 9.30 ч
хотел "Арена ди Сердика", зала "Арена"

ДИСКУСИОНЕН ФОРУМ
СТРОИТЕЛСТВО И НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

- Започна ли размразяването на проектите за офиси и търговски центрове
- Цените на имотите – накъде след 2 години криза
- Предизвикателства пред строителните компании в усвояване на еврофондовете

С подкрепата на:

UniCredit
Leasing

Медийни партньори:

econ.bg **Строителство** **EBF**
ИМОТИ BUSINESS TV

За повече информация и регистрация: тел. 02/4395848, 4395 850 <http://events.pari.bg> | events@pari.bg

Дянков: Инвеститорите имат къса памет

Идеите за “национализация” няма да отблъснат инвеститорите, защото те след няколко дни ще са ги забравили, каза министърът пред студенти

Новина от вчера: инвеститорите не помнят. Според финансовия министър Дянков те след няколко дни вече ще са забравили идеята за прехвърляне на парите от професионалните пенсионни фондове към Националния осигурителен институт. Дискусиите около евентуалната национализация на професионалните пенсионни фондове няма да се отрази негативно на инвеститорите, смята Симеон Дянков. “Те имат къса памет”, заяви финансовият министър по време на лекция пред студенти от УНСС.

Шумът, който не се чува

“Това, че 1-2 дни се шуми около прехвърлянето на активите, не е проблем”, каза Дянков. Според него инвеститорите се интересуват от крайния резултат. Той не пропусна да спомене, че най-важни са ниските данъци и стабилната финансова система. “Окончателното решение беше взето по предложение на професионалните пенсионни фондове и то ще удолетвори инвеститорите”, смята Дянков.

Финансовият министър вижда и нещо положително в разигралата се драма около пенсионните фондове. “Плюсът е, че много

повече хора се изказват и мислят по определена тема”, каза той. По думите му управляващите са приложили правилен модел на вземане на решение - направили са предложение и са оставили време да се създаде обществен дебат и да се вземе решение след изслушване на голяма група от хора. Факт обаче е, че решението беше взето под натиск на работодатели, депутати и медии, които предупреждаваха за опасността от замразяване на инвестиционния интерес и срив на банковата система в страната.

От гругата страна

“Стремим се да забравяме неприятните моменти, които имаме в работата си”, призна Милен Петров, изпълнителен директор на “Иморент България”. Той обясни, че инвеститорите гледат да помнят хубавото. Според него обаче национализацията сериозно би накърнила интересите на инвеститорите, които основно се влияят от действията на правителството.

Въпреки това идеите и дебатите ще бъдат забравени според министъра. Компаниите, които са пряко свързани с фондовете, обаче няма да забравят лансираната идея.

Рагослава Димитрова

► Дянков коментира пред студентите, че е много важно повече хора да се изказват по важните теми. Според него така се взимат правилни решения

Идея Увеличение на пенсионната възраст от 2011 г.

► Увеличението на пенсионната възраст да започне от 2011 г. Тази идея ще подкрепи финансовият министър Симеон Дян-

ков на заседанието на Съвета за тристранно сътрудничество. “Едно от предложенията по време на тристранката ще бъде да се върнем към първоначалния вариант на КСО”, обясни финансовият министър. Той припомни, че такава идея е заложена в първоначал-

ния проект на Министерството на труда и социалната политика, който вече е минал в Министерския съвет и предстои да се разгледа от депутатите в парламента.

► Миналата седмица излезе докладът на МВФ, който препоръчва още от 2011 г. да започне

пенсионната реформа”, коментира Дянков. Една от причините реформата да стартира още следващата година е, че през предстоящите 10-15 години още по-лошата демографска ситуация на България и увеличаващите се дефицити ще бъдат факт.

Финансовият министър представи визия и за образователна реформа

► Необходимо е в центъра на образователната реформа да бъдат поставени студентите, смята Симеон Дянков

Рейтингова схема за оценка на качеството на висшето образование ще остави на пазара само добрите вузове

Симеон Дянков се насочи и към образователната реформа. Най-важното според него е управленската структура на висшите учебни заведения да се раздели на академична и финансова страна. По този начин по-правилно ще се разпределят парите, с които разполагат вузовете. “Това ще помогне на академичния състав в учебните заведения да се фокусира върху същността на обучението, преподаването и науката в университетите, а не върху това как и дали ще бъде платено парното”, каза Дянков.

Образователните идеи на Дянков

Четири са основните неща, които трябва да се променят в образованието, така че то да е по-качествено. Освен разделение на управлението Дянков предлага студентите да имат по-широко участие в решенията, които се взимат за висшето образование. Сега при вземане на решение участват 15% от студентите на един ВУЗ. Дянков предлага този процент да стане 30, като 5% да са за докторантите. “Необходимо е в центъра на образователната реформа да бъдат поставени студентите и тяхното кариерно развитие, а не преподавателите”, коментира финансовият министър.

Следващата му идея е по-голяма мобилност на студентите, така че те да могат да се преместват както от

един български университет в друг, така и във вузове в чужбина. “Кредитната система трябва да е идентична с финансовата и с преместването на един студент да се прехвърлят и парите, които държавата дава за обучението му”, каза още той. По думите му подобна е системата в Щатите. Възможността за добро кариерно развитие също е част от третата идея на министъра. Той се ръководи от американската система, чийто възпитаник е, и иска и в българските университети да се предлагат различни курсове за квалификация, така че хем студентите да се убедят в професионалните си желания, хем да натрупат добър опит още по време на следването си.

С пет звезди

Подобряването на качеството на висшето образование в

България е четвъртата идея на Дянков. “В България има твърде много университети и ако има механизъм да се изчисли рейтингът им, те ще намалят”, заяви той.

На 4 ноември в Министерския съвет ще бъде внесен проектът за рейтингова оценка на факултетите от различните вузове, който е изработен от министерството на образованието. “Всеки факултет ще бъде оценяван по 50 индикатора”, обясни Дянков. Той се заклани, че университетите с качество под средното няма да получават финансиране, а ще се толерират само най-добрите учебни заведения. По този начин пазарът ще се самоизчисти от множеството вузове и по подобие на естествения подбор в природата ще останат само най-добрите.

Рагослава Димитрова

Нигерия е по-атрактивна за инвеститорите от България

Сделките по сливания и придобивания през 2011 ще се задържат на нивото от 2010 г., прогнозира анализатори

Държавите от Африка са много по-атрактивни за инвеститорите в сравнение с България, Румъния или Сърбия и като цяло от държавите от Централна и Източна Европа (ЦИЕ). Това каза Ивайло Спасов, управляващ партньор в „Ентреа капитал“, по време на форума „Какъв ще е пазарът на инвестиции, сливания и придобивания в България през следващия бизнес цикъл“.

Бъдещето е на юз

„Нигерия например може да се приеме като пряк конкурент на България. Към нея проявяват интерес дори и български фирми“, каза за в. „Пари“ Спасов. Причината е, че пазарът там, а и по принцип в африканските държави е поголям, има по-атрактивни активи и възможности за по-висока доходност, казва той. Потенциални инвестиции може да бъдат направени в сферата на земеделието, но освен това и в новите технологии и услуги, които все още не са развити.

„България и Европа са малки пазари, бъдещето е в Африка“, категоричен е и Иван Бояджиев, директор бизнес развитие в Kreston BulMar. По негови наблюдения вече има български фирми, които работят в Нигерия, Гана и Абу Даби в сферата на строителството и производството.

► **България и Европа са малки пазари, бъдещето е в Африка, смята Ивайло Спасов (вдясно), управляващ партньор в „Ентреа капитал“**

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

По-малко сделки

За последните 10 години в България са сключени само 731 сделки, свързани със сливания и придобивания за 20 млрд. EUR, коментира Спасов. С преобладаващ дял са придобиванията, сливанията са само 10 за целия период. Основните сектори, в които са се случвали

сделките, са телекомуникации, медии и технологии, показва проучването, като стойността им възлиза на около 6.3 млрд. EUR. На второ място се открояват финансовите услуги, а на трето - храни и напитки. Като брой с водещо значение са сделките, свързани с недвижими имоти. Общата

тенденция е през годините броят на споразуменията и стойността им да се свиват. „Очаквам, че сделките през 2011 ще бъдат на нивото от 2010 г., като може би ще се увеличат „малките“, каза за в. „Пари“ Спасов.

Бизнес заграница

Инвестициите на бъл-

гарски компании в чужбина за последните 10 години са на стойност от около 30 млн. EUR. Основните „дестинации“ са държавите от региона - Македония, Сърбия, Румъния. Единични случаи са Украйна и Русия например.

Дарина Черкезова

Въпрос на печалба, а не на памет

► Инвеститорите не се влияели от пенсионната реформа, но биха реазирали на решения за промени в данъците. Инвеститорите нямат къса памет за икономическите реформи, но за тях най-важна е печалбата. Така коментира изказването на финансовия министър Симеон Дянков пред студенти в УНСС изпълнителният директор на Българската агенция за инвестиции (БАИ) Борислав Стефанов. „Ако инвеститорите имаха много дълга памет, те сигурно нямаше да инвестират вече в Аржентина или Русия например. Хората се интересуват от печалбата, а не какво се е случило преди една или няколко години. Ако някой каже нещо, например за повишаване на данъците, това ще окаже влияние, но не и нещо, които се казват ден за ден“, смята Стефанов.

► В БАИ идват предимно инвеститори на зелено, като едни от последните компании, които са се интересували от България, са работили в сферата на здравеопазването, коментира той. „Те например не се вълнуват от проблемите в здравната система“, казва изпълнителният директор на агенцията. ► Инвеститорите имат памет, но това не им пречи да инвестират. Основният им мотив е печалбата, смята и Ивайло Спасов, управляващ партньор на „Ентреа капитал“.

Работодатели: Сивата икономика гони чуждите инвестиции

Продължава да расте междуфирмената задължнялост, отчитат от асоциацията на индустриалния капитал

Сериозни кредитни задължения имат 56% от фирмите, които са членове на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). Това показват резултатите от вътрешнофирмени одити, направени сред компаниите, които членуват в работодателската орга-

низация. Те настояват да бъдат предприети мерки за облекчаване условията по обслужването на кредитите.

Междуфирмена задължнялост

Работодателската организация е направила одити на 281 свои членове, като целта е била да се установят вредите, които сивата икономика нанася на компаниите. При проверките за пореден път се е видяла огромната междуфирмена задължнялост. Забавянето на доставчиците, подизпълнителите и държавата към търговските дружества е сериозна предпоставка за преминаване в неформалната икономика, смятат от браншовата организация. В обемите на сключените и изпълнените договори за 2008

и 2009 г. се наблюдава силна динамика - това от една страна е индикатор за намалените обеми на дейност, но също така е и показател за оптимизиране на разходите на дружествата и фокусирането им върху неотложно необходимите потребности, съобщават от АИКБ.

Рускове

Привличането на сериозни чужди инвестиции е ограничено вследствие на неформалната икономика, посочват от работодателската организация. Чуждите инвеститори се спират и заради липсата на стабилност, прозрачност и предвидимост на бизнес средата. Високите дялове сенчест сектор са атрактивни за инвестиции със съмнителен произход, категорични са от бизнес организацията. П

Пари

Вестник „Пари“ търси:

- **Икономически редактор**
- **Икономически репортер**

Ако проявявате интерес, моля, изпратете автобиография и кратко мотивационно писмо (не по-дълго от 1/2 страница).

За контакти job@pari.bg

56

► процента от фирмите членове на АИКБ имат сериозни кредитни задължения

Лек оптимизъм се прокрадва в бизнес климата

Търговията на дребно и услугите раздвижват икономиката. Цените на имотите ще продължат да падат

Общият показател на бизнес климата в България се подобрява с 1.9 пункта спрямо предходния месец, показват резултатите от бизнес анкетите на Националния статистически институт. Оптимизъм идва от търговията на дребно и сферата на услугите. Техният ръст съответно с 5.5 и 5.7% спрямо предходния месец компенсират продължаващия спад в строителството и застоя в промишлеността.

В нито един от тези основни сектори мениджърите не планират повишаване на цените, а цените на имотите ще продължат да падат. Известен спад може да се наблюдава и при цените на услугите в идващите месеци. В същото време обаче почти навсякъде ще има съкращения на персонал, като най-малко ще бъдат в търговията на дребно.

Положителни тенденции с въпросителна

Повишението в сферата на услугите е с 5.7%, а в търговията на дребно с 5.5% спрямо предходния месец. Тогава търговията на дребно отбеляза спад от 4.3% и стана причина за общия спад в стопанската конюнктура с 1.2% през септември спрямо август.

Като причина за подобреното сега от НСИ посочват предимно по-оптимистичните оценки на търговците на дребно и доставчиците на услуги за настоящото бизнес състояние на предприятията им, както и позитивните им нагласи за идните месеци.

От Българската ритейл асоциация обаче коментираха за в. „Пари“, че техните наблюдения никак не съпадат с изводите на НСИ. „Много ми се ще да кажа, че има ръст и раздвижване, но нито моите

наблюдения, нито тези на колегите ми говорят за подобно нещо“, каза членът на УС на асоциацията Рая Попова от фирма АТГ, която е официален представител за България на над 30 марки.

Без добри новини в строителството и промишлеността

Показателят в строителството се понижава с 1.5%, а промишлеността остава на равнището си от предходния месец. Проблемът в строителството е най-вече в недостатъчния интерес от страна на пазара - вътрешния и външния. Очакванията на мениджърите за нови поръчки през следващите шест месеца са песимистични, липсват и финансови средства. Цените на имотите пък ще продължат да спадат.

Резултатите в промишлеността са без промяна след последния спад с 2% през август спрямо юли, но за идните три месеца мениджърите имат по-положителни очаквания за дейността си. Това обаче не е съпроводено с подобри очаквания за износ на продукцията им.

Далеч от възстановяването

Подобрението от този месец идва, след като през септември бе отчетен спад от 1.2 пункта спрямо август, причинен от лоши резултати и нагласи в ритейл сектора и в услугите, които сега се стабилизират. От последното тримесечие на 2009 г. досега кривата на бизнес климата се движи с постоянни ръстове и спадове, общият резултат обаче не показва съществена промяна. Стойностите остават с около 10% под дългосрочните средни и още по-далеч от показателите преди кризата.

Ани Коджаиванова

► НСИ отчита ръст на търговията на дребно спрямо миналия месец. Според бизнеса обаче този показател не означава, че има ръст в потреблението и подобряване на пазара

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Пречки Все още има голяма несигурност

► Несигурната икономическа среда е най-сериозният фактор, затрудняващ дейността на всички предприятия. На второ място

е конкуренцията, чието негативно влияние нараства през октомври с 4.6 пункта в сравнение с предходния месец.

► Проблем за сферата на строителството и услугите продължава да е недостигът на материални ресурси, като ниското търсене от външ-

ните пазари пречи най-вече на промишлеността и строителството.

► Недостигът на финансови средства пък е сред основните проблеми на строителството. Добра новина там е, че спрямо септември все пак леко е намалял броят на клиентите със закъснения в

плащанията. ► В промишлеността има оптимизъм за идните месеци, но той не е свързан с по-добри очаквания за износ на продукция. Прегриятостта все още имат излишък от мощности, въпреки че средното натоварване се увеличава с 3.2 пункта и достига 71.1%.

Коментар

Повишение на показателя не означава ръст на пазара

Колкото и да ми се иска да кажа, че има ръст и раздвижване на пазара, нашите наблюдения не са такива. Нито аз съм забелязала такова нещо в бизнеса си, нито колегите ми в асоциацията са споделяли подобни мисли.

Тези анализи на НСИ могат да се тълкуват по

Рая Попова,
Българска ритейл асоциация

„Непрекъснато се появяват дребни фалшиви медикаменти

най-различни начини.

Стойностите варират спрямо предходните месеци, но това нищо не значи в по-широк план. Минимални ръстове и спадове може да са причинени от най-различни фактори, които даже не е задължително да са пазарни.

Например влияние може да оказва законодателството. Преди време като антикризисна мярка бе прието работодателите да могат да въведат намалено работно време за служителите си за период от 6 месеца. Подобни решения може да дадат отражение на стойностите.

Изменение на бизнес климата през октомври спрямо септември по сектори

Частните здравни фондове поискаха премахване на монопола на здравната каса

Браншът предлага част от здравната вноска да отива в частните фондове

Частните здравни фондове поискаха да се направят законови промени, които да премахнат монопола на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) чрез въвеждането на допълнително задължително здравно осигуряване. Това обявиха на среща с медиите членовете на Асоциацията на лицензираните дружества за доброволно здравно осигуряване (АЛДДЗО). В нея членуват 12 от регистрираните 21 доброволни фонда в България.

Същата вноска на две места

От бранша предлагат да се запази солидарният модел на здравно осигуряване, но към него трябва да се надгражда с допълнителен задължителен пакет, който да се покрива от частните здравни фондове. "При сегашната система задължителният пакет изключва много възможности и 67% от парите се плащат от джоба на хората", каза Мими Виткова, председател на

АЛДДЗО и изпълнителен директор на ОЗОФ "Доверие" АД. По думите ѝ предложенията на асоциацията не са за увеличаване на вноската, а за правилното разпределение на средствата. "Предложението ни е да се направи втори малък задължителен пакет, който да демонополизира НЗОК и да помогне на гражданите да избират добрите дружества", добави Мими Виткова. Според становището на асоциацията само такова управление на финансовия ресурс може да доведе до контрол на разходите и качество на услугата. "Граждани и медицински специалисти не са доволни от сегашния модел на здравеопазване", твърди Мими Виткова.

От частните фондове твърдят, че за един и същ преглед болниците искат от тях да плащат между 20 и 50% по-висока цена от тази на клиничната пътека.

От големите към средните

От бранша твърдят, че гражданите и работодателите все повече осъзнават нуждата от доброволно здравно осигуряване. Това може да се потвърди и от статистиче-

„ При сегашната система задължителният пакет изключва много възможности и 67% от парите се плащат от джоба на хората

Мими Виткова,
председател на АЛДДЗО и
изпълнителен директор на ОЗОФ
"Доверие" АД

► Според Мими Виткова предложенията на асоциацията не са за увеличаване на вноската, а за правилното разпределение на средствата

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

ските данни на Комисията за финансов надзор, според които премиите приходи на частните здравни фондове се повишават с 8% на

годишна база и за първи път осем месеца на 2010 г. достигат 30 млн. лв. Според част от мениджърите в бранша това се дължи на

единични големи корпоративни договори и това изкривява пазара. Членовете на асоциацията твърдят, че малките фирми са финансо-

во по-стабилни. Затова продажбата на допълнителни здравноосигурителни пакети се измества към малки и средни предприятия. ■

Парите от здравни вноски ще се харчат само за здраве

► Д-р Ваньо Шарков от СДС е вносител на промените в Закона за здравното осигуряване

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Преди второто четене на законопроекта ще бъдат внесени корекции

Всички пари, събрани от здравните осигуровки на българите, вече ще бъдат изразходвани само за нуждите на здравеопазването. Тази поправка в Закона за здравното осигуряване беше приета със 107 гласа "за" и 7 въздържали се на първо четене в парламента вчера. Предложението е на сините депутати Мар-

тин Димитров и д-р Ваньо Шарков.

Пробойни

Същото изискване е записано и в проектозакона за бюджета на НЗОК през 2011 г. То обаче ще бъде изпълнено при условие, че се прехвърлят 340 млн. лв. от НЗОК към здравното министерство, е записано в нормативния акт. Това предизвика остро недоволство на лекарите. Така ще се позволи на държавата да използва парите на осигурените лица за лечение на

такива, които не си плащат здравните вноски, предудрежда те.

Опозицията иска гаранции

Мнението на медиите беше подкрепено и от опозицията в Народното събрание. Според БСП и ДПС проблемът е във възможността здравната каса да прави трансфери, без да е ясно записано за какви цели ще отидат те. Парите в даден момент може да се прехвърлят към Министерството на отбраната, за хеликоптери например, каза Алиосман Имамов от ДПС. Хасан Адемов го подкрепи, като се съгласи с него, че в закона не са предвидени гаранции, че парите на здравноосигурените няма да се използват за цели, различни от здравеопазване. Според него в текста трябва изрично да се запише, че средствата може да отиват само за здравноосигурителни плащания. Адемов подчерта, че това е различно от "пари изобщо за здраве".

Законопроектът бе приет с обещанието на вносителите, че между първо и второ четене ще бъдат нанесени необходимите корекции, които да гарантират изразходването на парите само за нуждите на здравеопазването.

Елена Петкова

БЪЛГАРСКИ
ИКОНОМИЧЕСКИ
ФОРУМ

Български икономически форум
Фактори за икономически растеж през следващото десетилетие

24 – 25 ноември 2010 г., НДК, София

Да обсъдим заедно с българското правителство икономическото развитие на България

Дискусии и кръгли маси на тема:

- Стратегия на България за новия програмен период на ЕС (2014-2020)
- Усвояване на еврофондовете
- Енергетиката на прага на либерализацията – приоритети 2011 г.
- Пътни проекти в България и региона
- Инвестиционен климат
- Телекомуникации
- Управление на отпадъците

основни партньори:

КОРПОРАТИВНА
ТЪРГОВСКА БАНКА АД
Клиентите са ни скъпи

съорганизатори:

Министерство на икономиката,
енергетиката и туризма
Министерство на труда и социалната политика
Българска агенция за инвестиции

за участие:

Български икономически форум
тел: (+359 2) 951 52 59
e-mail: info@biforum.org
www.biforum.org

Лидерите на ЕС започнаха тежки преговори за бюджетните правила

Германия и Франция предлагат промяна в Лисабонския договор, останалите страни членки нямат желание да го отварят наново

Европейският съюз започна вчера в Брюксел тежки преговори за новите правила, с които да се предотвратят бъдещи икономически кризи. На двудневната среща на Европейския съвет, на която присъства и българският премиер Бойко Борисов, трябва да бъде обсъден изработеният след месеци преговори пакет от предложения, който има за цел да засили икономическото управление в съюза.

Параметри на сделката

Сделката между Франция и Германия, сключена в последния момент преди срещата обаче, заплашва да отклони европейските усилия за предотвратяване на бъдещи кризи. Вариантът на Париж и Берлин предвижда промени в приетия с големи трудности Лисабонски договор. Одобряването на документа отне десетилетие на преговори, преди да влезе в сила едва през миналия декември.

Без право на глас

Германският канцлер Ангела Меркел и френският президент Никола Саркози искат

► Президентът на Европейския съюз Херман ван Ромпой (в средата) откри вчера двудневната среща на Европейския съвет в Брюксел, на която ще бъдат обсъдени новите правила за финансова дисциплина

СНИМКА REUTERS

Лисабонският договор да бъде отворен, за да бъде създаден постоянен спасителен фонд за закъсали държави, както и за да бъдат добавени допълнителни възможности за наказание на държави, често харчещи повече, отколкото може да си позволят. Идеята е правото им на глас да бъде отнето. Отварянето наново на договора след години на провалени рефе-

рендуми и нелеки изглаждания на различията, изглежда, има доста противници. Жан-Клод Юнкер, който председателства групата на финансовите министри от еврозоната, заяви, че отнемането на правото на глас за провинили се държави не е възможен път напред и че отхвърля промените в договорите на ЕС в този случай.

Подкрепа на разменни начала

Като водеща икономика в ЕС и с най-голям принос в бюджета на общността Германия отдавна настоява за по-строги санкции срещу нарушителите на правилата за публичния дълг и дефицита и през миналата седмица спечели подкрепата на Франция. В замяна на това Меркел подкрепи настоява-

нето на Саркози да направи постоянен спасителния фонд в размер на трилион долара, създаден по време на кризата в Гърция и изтичащ през 2013 г.

Първи подгръжници

Часове преди началото на Европейския съвет вчера премиерите на Финландия и Полша подкрепиха предложението на Франция

и Германия. Варшава определено няма да блокира промени, които ще засилят фискалната дисциплина в ЕС и като цяло, обясни полският премиер Доналд Туск. Дори и той обаче не даде рамо на Германия за политически санкции срещу държавите членки, които не спазват бюджетните правила. Туск ги определи като екзотични и нереалистични.

Германски ултиматум

Германия, която внесе най-голямата част в Европейския фонд за финансова стабилност, заявява че няма да продължи да внася пари в него, ако фондът стане постоянен и не се променят сегашните правила. В изявление пред парламента преди срещата на върха Меркел отказа да отстъпи. По думите ѝ френско-германското разбирателство не е всичко в Европа, но без него са възможни малко неща.

Очаква се лидерите на съюза поне формално да одобрят плана, изготвен от финансовите министри миналата седмица, който затяга финансовата дисциплина чрез по-твърди и по-бързи санкции за страните нарушителки. Други точки от дневния ред са постигането на обща позиция за предстоящата среща на Г-20 и конференцията за климатичните промени в Канкун. □

ЕБВР прогнозира 0.4% ръст за българската икономика тази година

Банката завиши очакванията си за развиващите се страни в Европа

Икономиките на развиващите се европейски страни ще се възстановяват по-бързо от очакваното. Това предвижда последният доклад на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), според който годишният ръст на проходащите държави ще е 4.2%. За сравнение през юли ЕБВР залагаше едва 3.5%. България е сред страните с положително ревизиран показател. Тази година българската икономика няма да се свие с 1.2%, както предвиждаше юлската прогноза на ЕБВР. Новата стойност показва годишен ръст на БВП от 0.4%.

Слабо подобрение в Румъния

На този фон слабото подобрение на съседна Румъния изглежда още по-мрачно - свиване не с 3%, а с 2%. Очакванията за икономическото развитие на Русия остават непроменени, до-

► Управляваната от Томас Митров Европейска банка за възстановяване и развитие очаква 4.2% ръст на развиващите се страни в Европа тази година

СНИМКА BLOOMBERG

като Турция и Украйна се нареждат сред отличниците. С 5% тази година и 4.5% догодина ще нарасне БВП на европейската житница (срещу юлската прогноза от 4 и 4.1%). Почти двойни са показателите при Турция - 8 и 5% (срещу съответно 5.9 и 4%).

Стабилизиране на Западна Европа

Двигателят на подема е силното стабилизиране на Западна Европа, на чийто пазар разчитат много от експортно ориентирани бивши съветски републики. Очакванията за 2011 г. също са се повишили

до 4.1% (срещу 3.9% през лятото). Само преди година регионът се сви с 5.5%.

Различия

29-те страни, в които инвестира ЕБВР, бяха засегнати по-дълбоко от кризата заради високата си задълженост към чуждестранни кредитори, обяснява докладът. Не всички обаче ще се развиват толкова интензивно. Пример за това са седемте държави от Югоизточна Европа, които тази година ще отбележат спад от 0.6%, а догодина - ръст от 1.6%. Очакванията за слабо представяне се обясняват с все още крехкия вътрешен пазар и опасността от „заразяване“ с проблемите на гръцката дългова криза.

Препоръки

Акумулирането на чуждестранни резерви, за да се избегне шокът от външните пазари, е една от препоръките на ЕБВР към най-уязвимите страни. Най-добротото решение е обаче разчитането на повече местни източници на финансиране и развитие на националните капиталови пазари. □

Петата вълна протести във Франция изглежда последна

Полетите до Париж, включително и от България, бяха блокирани вчера заради стачките

Продължаващото вече повече от месец сковане на Франция заради масовите протести срещу промените в пенсионната система изглежда е към своя край. След успешното гласуване на проектозакона за реформа се усеща, че протестите губят сила, коментират специалисти. Според тях отказът на президента Никола Саркози да се вслуша в стачниците им оставя един-единствен изход - да се оттеглят с достойнство. Работниците от пет рафинерии вече са се съгласили да прекратят участието си в протестите.

Блокада

Петата вълна от протестни действия във Франция наруши вчера движението на влаковете и отмени редица полети от парижкото летище „Шарл де Гол“.

Стачниците блокираха 30% от полетите на лети-

щето, което предупреждава от интернет страницата си за възможни промени в разписанията и затруднен достъп до пистите. Всички следобедни полети на Air France, Delta Air Lines, Bulgaria Air и KLM, излизали от летище София с дестинация Париж, също бяха анулирани.

Френската гражданска авиация помоли авиокомпаниите да намалят излитанията от и до Париж полети с 50%, а тези от останалата част на страната - с 30%. В отговор Air France-KLM отвърна, че ще гарантира всичките си разписания до далечни дестинации за сметка на някои европейски и вътрешни линии.

Затихване

Каквото и да се случи оттук нататък обаче, размириците се възприемат като недвусмислен провал на протестиращите - поради многобройните стачки, стотиците хиляди мобилизирани хора и липсата на постижения. Затова и според някои това ще са последните протестни действия на французите. □

Резултат Печалбата на КТБ се повиши с 30%

Нетната печалба на Корпоративна търговска банка АД се повишава с 30% през деветмесечията на 2010 г., показва публикуваният на БФБ отчет на трезора. Положителният

финансов резултат достигна 53.7 млн. лв., а в края на септември 2009 г. беше 42.9 млн. лв. Нетните приходи от лихви в периода януари - септември нарастват с 21.8% и достигат 57.7 млн. лв. Доходът от такси и комисиони обаче се свива. Понижението на показателя за деветмесечията е 25% до 7.9 млн. лв. Общите приходи в края на

септември 2010 г. са малко над 90 млн. лв., което е 20% ръст на годишна база. Административните разходи са се увеличили с 5% до 26.4 млн. лв. Последната сделка по позицията на КТБ е от 27 октомври, когато 50 лота сменяха собственика си на цена 58.50 лв. за акция. Пазарната капитализация на трезора е 351 млн. лв.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Борбата за пазар пак ще е чрез "Гражданска отговорност"

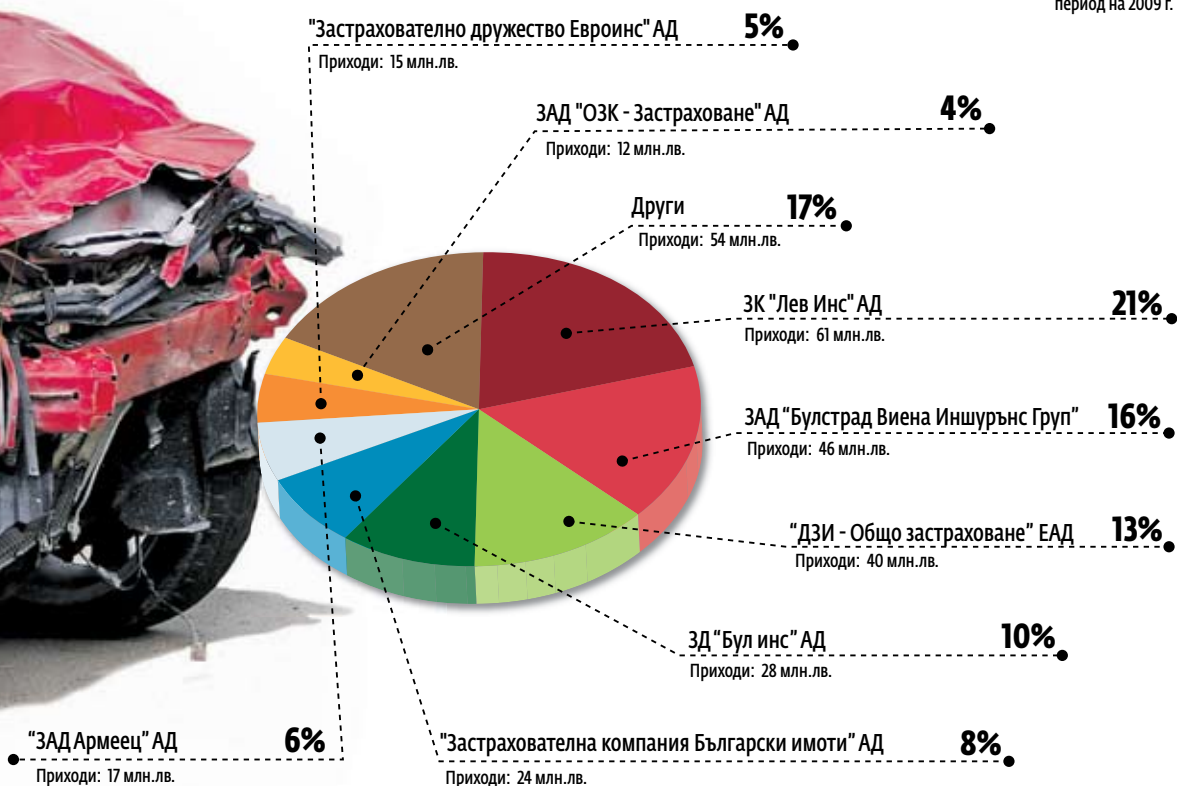
Комисията за финансов надзор взема мерки, които да доведат до повишаване цената на задължителната автомобилна полица

Пазар на "Гражданска отговорност" за януари-август 2010 г.

Приходи от продажба на полиците, в млн. лв.	297	18%
Дял от пазара на общо застраховане	33%	6%

Промяна спрямо същия период на 2009 г.

Задължителната автомобилна застраховка "Гражданска отговорност" отново се очертава като полицата, за която борбата ще е най-ожесточена. Официалните данни на Комисията за финансов надзор (КФН) показват, че от началото на тази година това е застраховката, по която се събират все повече премиерни приходи. И всичко това на фона на свиване на общото застраховане. Въпреки че от началото на тази година дялът и приходите от задължителната застраховка непрекъснато се повишават, съпоставяне на цените в края на октомври тази година и същия период на миналата година показва, че средната цена на "Гражданска отговорност" се е понижала с 13% до 209.50 лв. Последните данни са на застрахователния брокер SDI и сайтовете на компаниите. Историческите данни са от базата на в. "Пари", а цените са изчислени за 10-годишен автомобил за

лично ползване с двигател до 1800 куб. см и регистрация в София.

Обяснение

"Поне за част от компаниите борбата за нови клиенти и за повече премии със сигурност ще е чрез продажба на "Гражданска отговорност", коментира Румен Янчев, изпълнителен директор на ЗАД "Булстрад Виена Иншурънс Груп. По думите му, който може да си направи трезва преценка, няма на всяка цена да продава тази полица, защото тя е губеща. "Борбата ще е на ценови офери, няма на какво друго да се опира", твърди Румен Янчев.

"Дали това ще е борбата, или не, факт е, че "Гражданска отговорност" е единствената, която отчита ръст на премиите от началото на годината, и това е водещата полица", добави Румен Георгиев, изпълнителен директор на "ЗАД Армеец" АД. Според Коста Чолаков,

изпълнителен директор на "Интерамерикан България" ЗЕАД, борбата за "Гражданска отговорност" никога не е спирала. "Всяка година има най-различни методи за привличане на клиенти, но основната битка е на ниво цена за клиента и комисиона за посредника." По думите му това не е печелившата комбинация, но действителността е такава, защото който иска нови клиенти, трябва да сваля цените.

Малко по-различно е мнението на Стоян Проданов, изпълнителен директор на ЗД "Бул инс" АД, като според него борбата е за всеки лев и всяка сделка. "При застраховките, различни от "Гражданска отговорност", борбата обаче не е толкова остра и затова остава впечатлението, че само при задължителната полица има сериозна конкуренция.

Мерку

Заради продължаващите

загуби по "Гражданска отговорност" от КФН иницираха няколко законови промени, които да укрепят финансовите позиции на компаниите, които я предлагат. Надзорът предвижда дружествата да заделят допълнителни резерви по полицата заради постоянно нарастващия риск. "Регулаторът иска компаниите да са финансово стабилни и платежоспособни, а това ще направи и клиентите спокойни", обосновава предложението Борислав Богоев, зам.-председател на КФН, ръководещ управление "Застрахователен надзор". Според него всички губят от тази застраховка, но всеки гледа да е в играта и това води до два извода - или наистина е губеща и се прави нещо друго, или не е губеща. "Цената обаче не расте, въпреки че всички сме убедени, че това трябва да се случи", категоричен е Борислав Богоев. Той също

вижда битка на застрахователния пазар най-вече при автомобилната "Гражданска отговорност", което е видно повече от година. "Очаквам след приемане на наредбата и на второчетене тарифите, които ще ни представят дружествата, да отговарят на изискванията", каза Богоев.

Подкрепа

Мениджмънтът на застрахователните компании подкрепя надзора за мерките, които предприема. Шефовете са категорични, че това ще повиши цената на задължителната застраховка. "Цените вървят нагоре заради допълнителните резерви и затаянето на контрола", твърди Румен Георгиев. Според Румен Янчев внимателен прочит на ситуацията на пазара показва, че цените трябва да се повишават. "Застрахователите трябва да направят стъпката към увеличаване на цената на "Гражданска

отговорност", защото ще дойде денят да се плати сметката", добави Стоян Проданов. Според него тази сметка също расте, защото съдът присъжда все по-високи обезщетения, измамите се увеличават, а доходността от инвестиране на резервите е ниска. "Не съм оптимист за предстоящата кампания, която чука на вратата ни, защото не е ясно дали дотогава мерките ще влязат в сила", контрира Коста Чолаков.

Въпреки че КФН ще увеличи резервите, надзорът запази на 8.50 лв. вноската към Гаранционния фонд. Тя се плаща за всяка сключена полица "Гражданска отговорност", а от натрупаните средства се изплащат обезщетения, които са причинени от водач без задължителната полица.

Надзорът и бизнеспът са категорични, че цената трябва да е достатъчна, за да покрива рисковете.

Атанас Христов

Туристическа фирма има 2

В. „Пари” раздаде наградите „Гепард” на най-динамичните компании

НАЙ-ДИНАМИЧНО РАЗВИВАЩЕ СЕ КОМПАНИИ

Област Варна

№	Фирма	Град	Ръст 2009 г. / 2007 г. (%)	Приходи 2009 г. хил. лв	Финансов резултат	
					2007 г. хил. лв	2009 г. хил. лв
1	„Гала Тур” ООД	Варна	2324,14%	7414	319	1129
2	„Ен - Ти - Зет - Транспорт” ООД	Варна	1885,01%	18605	987	737
3	„ТПО - Център за проучване, проектиране и бизнес осигуряване” ООД	Варна	1669,88%	12975	777	4844
4	„БГ Агро” АД	Варна	1627,54%	6559	403	6348
5	„Бизнес парк Варна” АД	Варна	1421,54%	41253	2902	28076

Източник: „Актив” ООД

Област Бургас

№	Фирма	Град	Ръст 2009 г. / 2007 г. (%)	Приходи 2009 г. хил. лв	Финансов резултат	
					2007 г. хил. лв	2009 г. хил. лв
1	„Винекс Славянци” 95 АД	с. Славянци	1244,45%	25673	2063	985
2	„Овергаз Изток” АД	Бургас	878,05%	33638	3831	1875
3	„Евробилдинг Инженеринг” ООД	Бургас	799,01%	24298	3041	1470
4	„Пристанище Бургас” ЕАД	Бургас	568,83%	209021	36746	8386
5	„Севан” ООД	Бургас	402,42%	146564	36421	7066

Източник: „Актив” ООД

Област Търговище

№	Фирма	Град	Ръст 2009 г. / 2007 г. (%)	Приходи 2009 г. хил. лв	Финансов резултат	
					2007 г. хил. лв	2009 г. хил. лв
1	„Рентстрой” ООД	Търговище	526,76%	1122	213	76
2	„Експрес - Транс” ООД	Търговище	393,74%	19053	4839	1916
3	„Билайн” АД	с. Алваново	383,28%	2522	658	417
4	„Бул - Мед” ООД	Търговище	320,82%	3821	1191	26
5	„Мекс” ЕООД	Търговище	293,31%	5790	1974	1988

Източник: „Актив” ООД

Област Добрич

№	Фирма	Град	Ръст 2009 г. / 2007 г. (%)	Приходи 2009 г. хил. лв	Финансов резултат	
					2007 г. хил. лв	2009 г. хил. лв
1	„Интрама Протек” ЕООД („Зюдпак Интрама БГ” ЕООД)	Добрич	689,98%	2822	409	250
2	„Табак Трейд” ООД	Добрич	668,52%	38821	5807	724
3	„ЦБА - Таврия” ООД	Добрич	349,42%	2397	686	30
4	„Пролет ЕООД”	Добрич	299,32%	33584	11220	43
5	„Бългеран Милс” ЕООД	Добрич	282,33%	110277	39059	192

Източник: „Актив” ООД

Област Силистра

№	Фирма	Град	Ръст 2009 г. / 2007 г. (%)	Приходи 2009 г. хил. лв	Финансов резултат	
					2007 г. хил. лв	2009 г. хил. лв
1	„Българска изолационна компания” ООД	Силистра	377,87%	1417	375	19
2	„Хорхе - 79” ЕООД	Силистра	272,97%	808	296	116
3	„Фокс - В” ЕООД	Силистра	245,98%	2017	820	1350
4	„Елика - Елеватор” ООД	Силистра	242,49%	2049	845	456
5	„Оливия ООД”	Силистра	236,76%	966	408	3

Източник: „Актив” ООД

Фирми от едни от най-закъсалите браншове у нас - туризма и строителството, са с най-голям ръст на приходите за периода 2007-2009 г. в някои области. Това показва класацията „Гепард” на в. „Пари” за най-динамично развиващите се компании от областите Варна, Бургас, Добрич, Силистра и Търговище. Вчерта в морската столица бяха наградени отличилите се фирми.

Варна

На първо място във Варненско е туристическата фирма „Гала тур” ООД. Нейна собственост е гранд хотел „Димят” в морската ни столица. Въпреки че хотелиерите и туроператорите се оплакват от спад в приходите, това дружество прави изключение. Приходите на „Гала тур” ООД от 2007 до 2009 г. са скочили с рекордните за периода 2324.14%. Постъпленията в дружеството нарастват от 319 хил. на 7.4 млн. лв., а печалбата за миналата година е 1.129 млн. лв. От дружеството отчитат, че средната заетост на хотел „Димят” е 70% при средно 35-40% в градските хотели.

Бургас и Добрич

„Винекс Славянци 95” АД в с. Славянци, област Бургас, има ръст от 1244.45% на приходите през 2009 спрямо 2007 г. Това отреджа на компанията лидерското място в Бургаска област.

Постъпленията на дружеството, занимаващо се с производство на опаковки от велпапе, са 25.6 млн. лв., а печалбата е 985 хил. лв. То има най-голям ръст в приходите сред 87 компании от региона.

В Добрич със златния медал се окичи „Интрама

► Петър Димов от „Българска изолационна компания” обяснява корпоративни клиенти

протек” ЕООД и има ръст в приходите близо 690% за периода 2007-2009 г. Доходите на дружеството, регистрирано в Добрич, са се увеличили от 409 хил. на 2.822 млн. лв. То се занимава с производство и продажба на машини и консумативи за хранително-вкусовата промишленост. Печалбата му за 2009 г. е 250 хил. лв.

Изненадата - строителство и изолации

Най-динамично развиващата се компания в Търговищко е „Рентстрой” ООД. Строителното дружество не е спирало работа въпреки кризата. Приходите му от 2007 до 2009 г. са се увеличили с 526.7% до 1.122 хил. лв. Печалбата през изминалата година е била 76 хил. лв.

Хотелът ни е със средна заетост от 70%

Имаме ръст в приходите от 2007 до 2009 г., защото хотелът ни „Димят” в морската столица е нов и има непрекъснато увеличение на клиентите. Ръстът в приходите се дължи на доброто управление и на добрия маркетинг. Хотелът ни е с много добра локация, има много награди.

Средната заетост на градските хотели е 35-40%. Ние се движим със 70% заетост и смятаме, че тя не трябва да пада. Клиентите ни са в съотношение 60:40 в полза на българите

Димитър Лефтеров,
„Гала тур”, Варна

„Клиентите ни са в съотношение 60:40 в полза на българите спрямо чужденците

спрямо чужденците. При нас почиват жители на цяла Европа, руснаците са по-малко, но имаме клиенти от Турция и Кувейт.

Наемаме още работници

Павел Петков,
регионален мениджър за Североизточна България на „Интрама протек” ЕООД, Добрич

Ръстът в приходите ни е заради правилното управление и усета за бизнес на управителя ни. Фирмата се занимава с производство и търговия с машини и технологии за хранително-вкусовата промишленост и консумативи за тях.

„Интрама протек” съществува от 16 години и е дъщерна на „Интрама”, където работят 160 души. От тях 25 са наети в последната година.

2324% ръст на приходите

и в Бургас, Варна, Търговище, Добрич и Силистра

и, че компанията е най-бързо развиващата се в Силистра, защото работи с

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Управителят на дружеството Пламен Неделчев обяви, че за него са по-важни високите обороти, а не толкова печалбата.

Първенецът в област Силистра е „Българска изолационна компания“ ООД. Ръстът на приходите на дружеството е 377.87%. Постъпленията за 2 години са нараснали от 375 хил. лв. до 1.417 млн. лв. Печалбата на

дружеството е едва 19 хил. лв. За тази година обаче от компанията очакват още по-голям ръст на доходите и на печалбата.

Изискванията

Критериите, на които трябва да отговарят фирмите от Черноморския регион, за да попаднат в класацията „Герпард“ на най-динамично развиващите се компании, са

- първо, да имат положителен финансов резултат за 2009 г. Второ - приходите им за изминалата година да са по-високи от 500 хил. лв., а за 2007 г. да са над 200 хил. лв. Третото условие е да са регистрирани преди 2007 г., четвъртото - да имат положителен ръст на приходите за изследвания период и да не са икономически групи и банки.

Красимира Янева

Печелим заради добрия си имидж

Нашата строителна фирма няма спад в производството, защото имаме добър имидж в Търговище. В по-големите градове, където конкуренцията е голяма и има много фирми, името може да не говори нищо, но в малкия град името е от особено значение. Тук, ако някоя фирма е некоректна, се разчува бързо. Ние сме регионален лидер в строителството на жилищни сгради. Всички останали фирми спреха да строят временно в кризата, а ние продължихме. Това се видя от

Пламен Неделчев,
управител на „Рентстрой“ ООД,
Търговище

” Всички останали фирми спреха да строят, а ние продължихме

хората и затова ни имат доверие, че като започнем да строим една сграда, то ще я и завършим. Ние намалихме цените на продаваните имоти, за да станат пазарни в условията на криза. Строим в

центъра на Търговище и в другия хубав квартал - „Борово око“, т.е. сградите ни са с добра локация. Освен това даваме големи компенсации на собствениците на земите, работим с по-малък марж на печалбата, като по-важни са оборотите.

Трябва да започнем строителството на нова сграда, а вече в нея имаме 3 продадени апартамента. Клиентите са ни платили само капарото. Като започнем да строим, те ще изплатят и останалата част максимум за 15 месеца.

Производството ни се увеличи с 30% заради голям клиент

Ръстът в приходите е заради добрата ни работа. Ние произвеждаме изделия от велпапе - кашони за вино и т.н. Имаме ръст в поръчките на един от клиентите ни. Това доведе до 30% увеличение на производ-

Костагин Василев,
търговски представител на „Винекс Славянци“ 95 АД, с. Славянци

” Повишихме производителността с нова машина

ството на опаковките от велпапе.

Работим само с 28 служители. Не сме назначавали нови работници заради по-голямото производство, защото купихме нова машина.

Отказахме се от жилищното строителство

Ние внасяме хидроизолации от Германия и Румъния и се занимаваме с тяхната доставка и монтаж. Ръстът в приходите ни за периода 2007-2009 г. е факт, защото правим по-големи проекти. Вече не обслужваме масовите потребители, оттеглихме се от жилищното стро-

Петър Димов,
съдружник в „Българска изолационна компания“ ООД, Силистра

” Работим само с корпоративни клиенти

ителство, защото такова реално няма. Вече работим само с корпоративни клиенти. Монтираме изолациите си в заводи. Ръстът на приходите ни през 2010 спрямо 2009 г. ще е дори още по-голям в сравнение със скока от 377% за периода 2007-2009 г.

Още имоти на „Мостстрой“ се продават заради дълговете

След Варна три имота на неплатежоспособното дружество във Велико Търново си търсят нови собственици

Всички имоти на свързаното с Васил Божков „Мостстрой“ АД във Велико Търново са обявени за продажба от съдия-изпълнител. Ден преди това стана ясно, че се продават и имоти на дружеството във Варна. Сградите на „Мостстрой“ АД в старата столица са ипотекирани в Обединена българска банка. Заради задължения към ОББ и лизинговата компания „Интерлийз“ на 6 октомври „Мостстрой“ поиска да бъде обявено в несъстоятелност заедно с дъщерните му дружества - „Мостстрой-Пловдив“ АД, „Мостстрой-София“ АД и

„Мостстрой-Велико Търново“ АД.

Наггаване

Две от административните сгради на търновското дружество са обявени за наггаване от кандидат-купувачи, като общата цена е 530 хил. лв. Едната сграда е с площ от 206 кв. м и се предлага за 271.5 хил. лв. Другата е 195 кв. м, като търгът за нея ще започне от 257.6 хил. лв. За продан е обявена и трета сграда, която е оценена на 539 хил. лв. Публичната продан на трите имота е насрочена за 29 ноември във Велико Търновския районен съд. Участниците в продажбата трябва да внесат 10% върху началната цена на имота.

Непогасените задължения към ОББ станаха причина да се продаде и имот във Варна на свързаното с „Мостстрой“ дружество

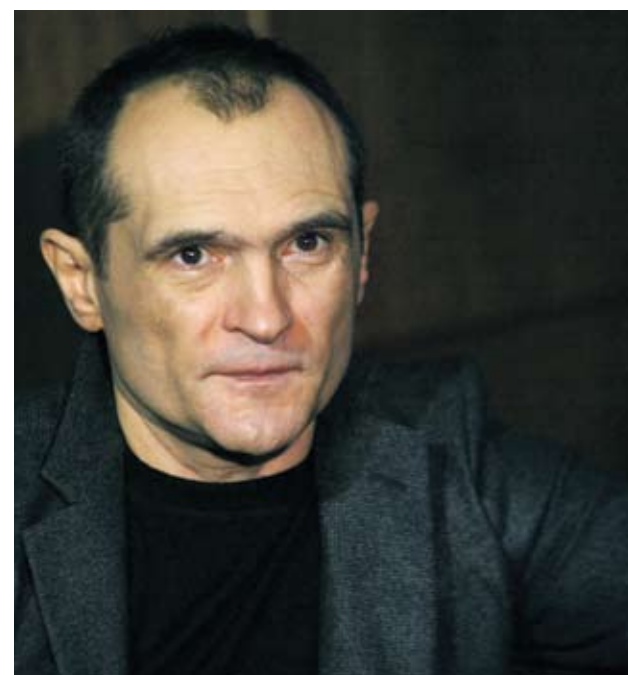
„Интерметал инженеринг“ ООД. Имотът се намира в един от най-скъпите варненски квартали, а началната му цена е 5.9 млн. лв. Търгът е насрочен за 9 ноември.

Не мога га плащам

Според официалното съобщение на „Мостстрой“ към инвеститорите причина за исканата несъстоятелност е, че дружеството е в състояние на неплатежоспособност и свръхзадълженост. На следващия ден след новината акциите на „Мостстрой“ изтриха 90% от стойността си, като дори Комисията за финансов надзор се зае да разследва казуса. Дружеството е част от консорциума „Тракия IV“, който беше избран да построи последния лот на магистрала „Тракия“. Водеща компания в него е

„Холдинг Пътища“, което също се контролира от Васил Божков. Лично строителният министър обаче се намеси и успокои, че проблемите на „Мостстрой“ няма да попречат на строителството на аутобана, тъй като компанията трябва да извърши 5% от работата, а това може да се разпредели между останалите участници.

Вчера на борсата по позицията на „Мостстрой“ бяха прехвърлени 10 406 лота, като книгата загубиха 0.38% до 26 ст. за акция. Най-ниската цена беше достигната в деня след новината за исканата несъстоятелност. Тогава акциите се сринаха до 0.18 лв. Вчера „Холдинг Пътища“ добави 3.09% към капитализацията си. При прехвърлени 2934 лота цената се повиши до 60 ст. за акция.

► Всички имоти на свързаното с Васил Божков „Мостстрой“ АД във Велико Търново са обявени за продажба

СНИМКАМАРИНА АНГЕЛОВА

Скъпият нефт увеличи печалбата на Еххон с 55%

Приходите на американския гигант се увеличиха с 16% и надхвърлиха 95 млрд. USD за тримесечие

С 55% по-висока печалба отчете американският петролен гигант Еххон Mobil за третото тримесечие на годината заради по-високите цени на суровината. Компанията успя да изпревари очакванията на анализаторите, водена и от високите маржове, които постигнаха рафинериите ѝ, и изкупуването на ХТО през юни тази година. Така за периода юли - септември Еххон отчете печалба от 7.35 млрд. USD, или 1.44 USD на акция при очакван от анализаторите положителен финансов резултат от 1.38 USD на акция. Приходите на компанията за тримесечието се увеличиха с 16% до 95.3 млрд. USD, но въпреки това не оправдаха прогнозата на Уолстрийт за 98.12 млрд. USD.

Развитие

Петролната индустрия продължава да се възстановява, водена от търсенето на неф-

тени продукти, което също тръгна нагоре след спада заради рецесията. Австралийската СопосоPhillips също обяви тройно по-висока печалба за третото тримесечие на годината. Другият голям играч на световния пазар - Shell, също надхвърли очакванията на анализаторите, като обяви 18% ръст в печалбата си за третото тримесечие. Всички компании в сектора бяха подпомогнати от 12% повишаване на цените на суровия петрол в сравнение с третото тримесечие на 2009 г., докато цените на природния газ в САЩ бяха с 29% по-високи, а във Великобритания - двойно.

Силни подразделения

Сред най-добре представящите се подразделения на Еххон за последните 3 месеца обаче е била преработката. Печалбите на рафинериите на Еххон са се увеличили с 36% до 5.47 млрд. USD, а продукцията е била с 20% повече. Само за последното тримесечие на годината цените на лекия суров петрол скочиха до 78 USD за барел след 68 USD за барел преди година.

Полша избра да продаде Енеа на Ян Кулчик

Правителството разпродава дяловете си в енергийни компании, за да покрие бюджетния дефицит

Полша реши да даде на Kulczyk Holding ексклузивното право на преговори за закупуването на Енеа, третата най-голяма енергийна компания в страната. Компанията, собственост на полския милиардер Ян

Кулчик, беше предпочетена пред френската GDF Suez.

Срокове

Холдингът трябва да договори до 3 ноември покупката на 51-процентовото участие на финансовото министерство в Енеа. Правителството се опитва да събере 8.5 млрд. USD от продажбата на активи през тази година, за да покрие растящия бюджетен дефицит на страната. Министерството иска спечелилият наддаването да обяви търг за 100% от компанията и планира да завърши транзакцията до края на годината.

Очаквани приходи

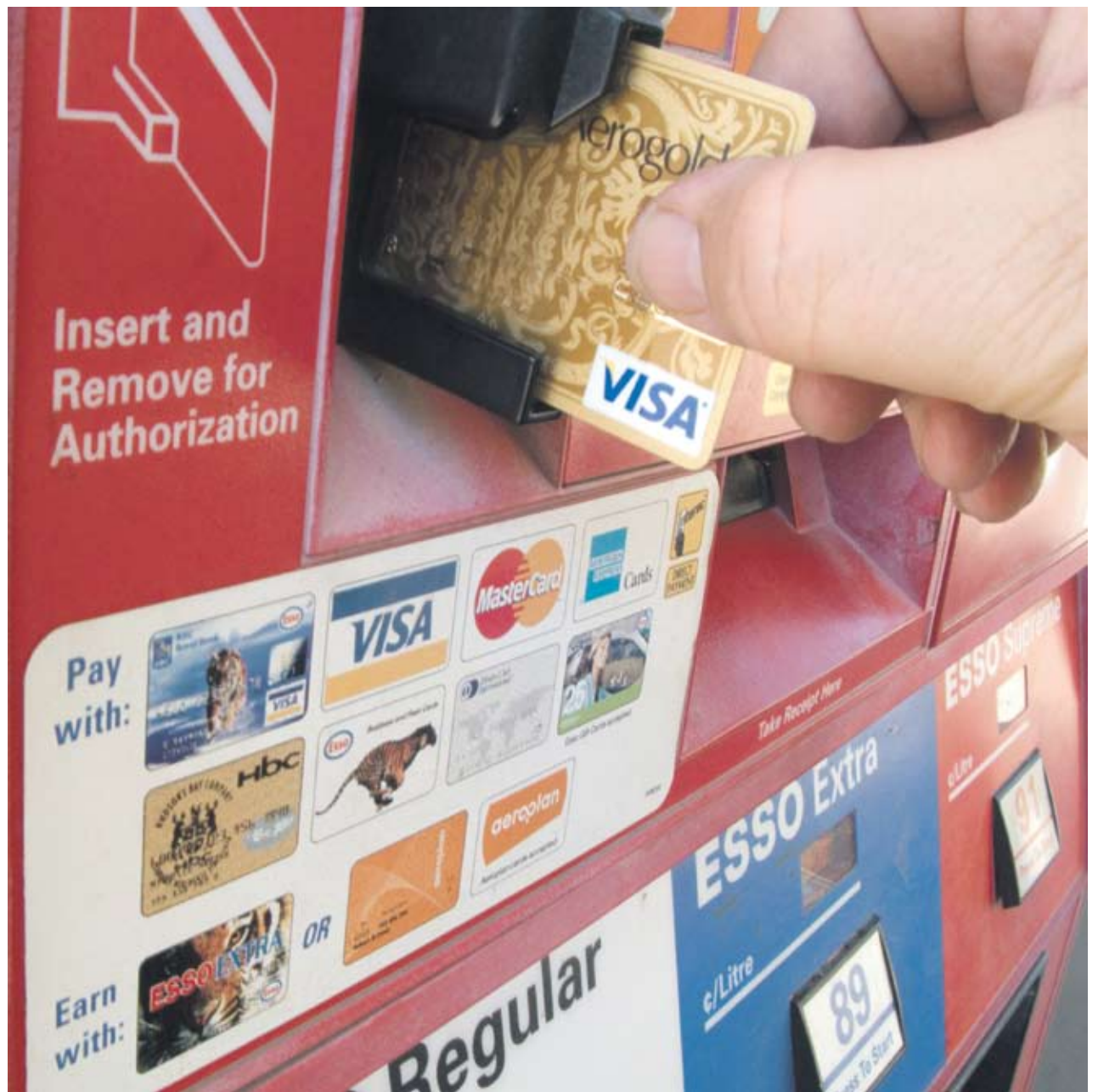
Министерството се надява да получи 10 до 20% над номиналната пазарна цена за своя дял. GDF Suez и Kulczyk Holding бяха сред шестте компании, които през август отправиха начални офери за Енеа - една от пет енергийни фирми, в които правителството смята да продаде дяловете си. Министерството вече продаде или се съгласи да продаде дялове в други компании за комунални услуги, като PGE, Tauron Polska Energia, Energa, и преговаря да продаде PAK, която произвежда 8.5% от електричеството на страната.

► Полската компания Kulczyk Holding, собственост на милиардера Ян Кулчик, беше предпочетена от правителството през френската GDF Suez

Потребителите започват да харчат отново

Най-големият оператор на електронни карти Visa е увеличил обема на плащанията с 14% до 802 млрд. USD

► Visa успя да увеличи печалбата си до 774 млн. USD през третото тримесечие на финансовата година

СНИМКА BLOOMBERG

Най-голямата компания оператор на карти за електронни разплащания Visa увеличи печалбата си до 774 млн. USD, или 1.06 USD на акция, през последното тримесечие на финансовата година, завършило на 30 септември. Година по-рано положителният финансов резултат на компанията е бил 514 млн. USD, или 69 цента за акция. Анализаторите очакваха компанията да постигне доходност от 94 цента за акция.

Обратно изкупуване

Visa предприе обратното изкупуване на акции на стойност 1 млрд. USD и очаква печалбата ѝ да се увеличи с 11 до 15% през

2011 финансова година. Компанията планира да продължи да инвестира в разширяване на бизнеса си въпреки трудната бизнес среда. Компанията печели пари всеки път, когато някой закупи стока с кредитна или дебитна карта с името на Visa. Повишаването на приходите тази година показва, че американските потребители отново са започнали да харчат пари.

Готовност за харчене

Обемът на плащанията през кредитните и дебитните карти на Visa се е повишил с 14% до 802 млрд. USD за тримесечието. Общите оперативни приходи са се уве-

личили с 13% до 2.1 млрд. USD спрямо предходната година, което е малко над очакванията. Трансграничният обем се е увеличил с 16% за тримесечието, завършило през септември, което показва готовността на потребителите отново да отделят средства за пътуване, вместо да се ограничават само до неща от първа необходимост, каквато беше ситуацията през най-тежките месеци на рецесията.

Законови неволи

Новият закон за финансова реформа обаче ще ограничи таксите за обработка, които Visa и MasterCard получават от транзакциите с дебитни карти. Този месец

двете компании се споразумяха с министерството на правосъдието на САЩ по антимонополно дело за правилата за обработка. Акциите на Visa паднаха с повече от 20% това лято заради опасенията на инвеститори, че законът сериозно ще засегне бъдещите ѝ печалби. Стойността им се възвърна частично след споразумението, но все още е с около 10% по-ниска отпреди въвеждането на законовите ограничения. Индустрията с дебитни карти очаква също така и допълнителни правила от Федералния резерв, които ще дефинират точно как законът ограничава обработката.

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Октомври	Ноември
Суров петрол	NYMEX	USD/б	82,31	82,48
Брент	ICE	USD/б	83,71	83,71
Газов	ICE	USD/т	711,25	711,25
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	3,74	3,74
Бензин 95	NYMEX	USD/т	762	-
Нафта	NYMEX	USD/т	740	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Октомври
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	262,72
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	228,79
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	234,65
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	2716,71
Kaiko		NYBOT	USD/m	2877,00
Kafo	Arabica	NYBOT	USD/m	4404,76
Соя	No.2	ICE	USD/m	456,81
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	729,90

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австрийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	8332	8394
Калай	LME	USD/т	26300	26300
Олово	LME	USD/т	2480	2518
Цинк	LME	USD/т	2464	2504,5
Алуминий	LME	USD/т	2308	2345,5
Никел	LME	USD/т	23080	23199
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2191	2195

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/т.р.у.	1335,6	1336,3
Сребро	LME	USD/т.р.у.	23,75	23,8
Платина	LME	USD/т.р.у.	1683,5	1689
Паладий	LME	USD/т.р.у.	624,5	628,5
Родий	LME	USD/т.р.у.	2265	2265

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 кг; 1 бу. царевица = 25.4016 кг; 1USD = 1 U.S. cent
1бу. овес = 15.4224 кг; 1 бу. = 0.4536 кг; 1 cwt = 50 кг.; 1 gal. = 3.785 л.; 1MT = 1000 kg

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
Австралийски долар	AUD	1	1,39086
Бразилски реал	BRL	10	8,90025
Канадски долар	CAD	1	1,54245
Швейцарски франк	CHF	1	1,43695
Китайски ренминби юан	CNY	10	2,33965
Чешка корона	CZK	100	7,60284
Датска корона	DKK	10	2,62746
Естонска корона	EKK	10	1,25000
Британска лира	GBP	1	2,37675
Хонконгски долар	HKD	10	2,04917
Хърватска куна	HRK	10	2,71832
Унгарски форинт	HUF	1000	6,97564
Индонезийска рупия	IDR	10000	1,76047
Исландска корона	ISK	100	3,45102
Японска йена	JPY	1000	6,74424
Южнокорейски вон	KRW	100	1,76583
Литовски литас	LTL	1000	1,34159
Латвийски лат	LVL	10	5,66448
Мексиканско песо	MXN	1	2,76091
Малайзийски рингит	MYR	10	1,26647
Норвежка корона	NOK	10	4,92541
Новозеландски долар	NZD	10	2,46668
Филипинско песо	PHP	10	1,13211
Полска злота	PLN	100	3,46128
Нова румънска лея	RON	10	4,80997
Руска рубла	RUB	10	4,63083
Шведска корона	SEK	100	5,13983
Сингапурски долар	SGD	10	2,05617
Словашка корона	SKK	10	1,14617
Тайландски бат	THB	100	4,92287
Нова турска лира	TRY	10	1,01660
Щатски долар	USD	1	1,59386
Южноафрикански ранд	ZAR	10	2,10812

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.10.2010.

Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 15.00 ч. на 27.10.2010 г.				Цена при обратно изкупуване
		До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	
Райфайзен-Долар ShortTerm-Облигации	консервативен USD	158,17	157,40	156,62	156,24	154,31
Райфайзен-Европлюс-Облигации	консервативен EUR	11,97	11,91	11,86	11,83	11,68
Райфайзен-Глобални-Облигации	консервативен EUR	84,44	84,03	83,62	83,21	81,98
Райфайзен-А.Р.-Глобален-Балансиран	балансиран EUR	101,84	101,34	100,85	100,35	98,87
Райфайзен-Глобален-Балансиран	балансиран EUR	772,81	769,06	765,31	761,55	750,30
Райфайзен-Европейски-SmallCap-Компании	високодоходен EUR	177,38	176,53	175,69	174,84	168,93
Райфайзен-Глобални-Основни-Акции	високодоходен EUR	79,53	79,15	78,76	78,38	76,47
Райфайзен-Глобален-Акции	високодоходен EUR	156,34	155,59	154,84	154,09	150,33
Райфайзен-Източноевропейски-Акции	високодоходен EUR	310,16	308,68	307,21	305,73	295,39
Райфайзен-Евразийски-Акции	високодоходен EUR	204,77	203,80	202,82	201,85	195,02
Райфайзен-НововъзникващиПазари в Акции	високодоходен EUR	239,06	237,93	236,79	235,65	227,68
Райфайзен-Русия-Акции	високодоходен EUR	82,61	82,22	81,83	81,43	78,68
Райфайзен-ИзточнаЕвропа-Облигации	консервативен EUR	239,68	238,54	237,40	236,26	228,27

Нетната стойност на активите на дяла е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.ram.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. ст./сп.	ЦМ	Договорител и Риск		От началото на годината (не се ангажира)	За последните 12 мес.	От началото на публ. прера. (ангажиран)	Начало на публ. предлагане		
				за поръчки над 20000 лв.	за поръчки от 2000 до 20000						
Авора Капитал АД	Смесиен - балансиран	4.8093	4.8333	5.0017	4.8093	4.731	-6.60%	15.12%	-8.49%	-23.22%	21.01.2008
Авора Кепитъл - балансиран	фонд в акции	6.9941	7.0291	7.2739	6.9941	6.8542	-1.26%	13.97%	-3.15%	-12.13%	23.01.2008
Авора Кепитъл - глобал	Смесиен - консервативен	10.1599	10.3123	10.5663	10.0000	0.0000	1.00%	0.1%	1.35%	1.45%	23.09.2009
Актив Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	2.1212	2.1212	2.1212	-14.89%	28.47%	-19.37%	-57.40%	-51.07%	12.11.2007	
Астра Асет Мениджмънт АД	Смесиен - балансиран	2.5102	2.5102	2.5102	-15.61%	25.05%	-19.75%	-51.07%	12.11.2007		
Астра Кеш	фонд на паричен пазар	11.3585	11.3528	11.3358	11.3471	11.3471	5.68%	0.12%	7.00%	6.37%	06.10.2008
Астра Баланс	Смесиен - балансиран	10.7020	10.6587	10.5521	10.6054	0.0000	-0.47%	3.57%	-1.42%	3.19%	06.10.2008
Астра Плюс	фонд в акции	9.8058	9.7570	9.6106	9.6594	0.0000	-5.09%	8.40%	-7.17%	-1.20%	06.10.2008
БенчМарк Асет Мениджмънт АД	Смесиен - балансиран	13.3435	13.2114	13.2114	13.2114	13.2114	-1.57%	5.46%	-1.71%	5.88%	14.12.2005
БенчМарк Фонд-1 Акции и Облигации	фонд в акции	7.8603	7.825	7.7825	10.19%	-11.56%	-7.02%	10.19%	-11.56%	-4.72%	01.03.2006
БенчМарк Фонд-2 Акции	фонд в акции	4.6140	4.5683	4.5683	11.53%	-20.92%	-16.51%	11.53%	-20.92%	-16.51%	21.06.2006
БенчМарк Фонд-3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции	7.5681	7.477	7.477	11.63%	-4.05%	-10.67%	11.63%	-4.05%	-10.67%	05.02.2008
БенчМарк Фонд-4 Енергетика	фонд в акции	11.2610	10.9330	10.9330	6.54%	12.48%	9.33%	3.32%	12.48%	9.33%	05.02.2008
БенчМарк Фонд-5 ЦИЕ	фонд на паричен пазар	12.1289	12.1289	12.1289	6.91%	0.17%	8.54%	8.35%	0.17%	8.35%	03.06.2008
Болкан Капитал Мениджмънт АД	Смесиен - балансиран	82.7433	82.4537	82.7433	-0.23%	1.46%	-1.62%	-4.38%	1.46%	-1.62%	20.11.2006
БФКМ Балансиран Капитал	фонд в акции	47.9531	47.7133	47.9531	-7.60%	2.74%	-11.07%	-13.22%	2.74%	-11.07%	20.11.2006
БФКМ Европа	фонд в акции	63.5214	63.2038	63.5214	-7.86%	4.83%	-5.20%	-11.89%	4.83%	-5.20%	03.10.2007
БФКМ Балкани	фонд в акции	96.4561	95.0201	95.0201	-6.74%	3.31%	-8.45%	-1.16%	3.31%	-8.45%	04.01.2007
БФКМ Варчев Мениджмънт Къмpany ЕАД	Смесиен - балансиран	77.7049	77.7049	77.7049	-6.88%	2.40%	-8.32%	-7.69%	2.40%	-8.32%	25.06.2007
БФКМ Варчев високдоходен фонд	фонд в акции	1.31826	1.31826	1.31826	5.46%	0.74%	6.60%	5.76%	5.46%	0.74%	01.12.2005
БФКМ ДСК Стандарт	Смесиен - балансиран	1.07351	1.06709	1.06709	-0.54%	4.25%	-1.48%	1.39%	4.25%	-1.48%	01.12.2005
БФКМ ДСК Растек	фонд в акции	0.73936	0.72838	0.72838	-5.41%	8.71%	-8.44%	-6.47%	8.71%	-8.44%	01.03.2006
БФКМ ДСК Имоти	Смесиен - консервативен	0.74402	0.73956	0.73956	1.37%	2.55%	2.57%	-10.67%	2.55%	2.57%	07.03.2008
БФКМ ДСК Евро Актив	Смесиен - консервативен	1.0570	1.04855	1.04855	2.52%	0.40%	3.56%	3.33%	0.40%	3.56%	07.03.2009
БФКМ Елана Фонд Мениджмънт АД	Смесиен - балансиран	99.1245	98.1381	98.1381	-4.00%	6.30%	-6.00%	-0.28%	6.30%	-6.00%	07.12.2005
БФКМ Елана Балансиран Евро Фонд	Смесиен - балансиран	104.5363	103.4961	103.4961	-5.21%	5.18%	-7.49%	0.85%	5.18%	-7.49%	06.03.2006
БФКМ Елана Балансиран Доларов Фонд	фонд в акции	83.4003	82.1587	82.1587	-7.93%	9.35%	-10.67%	-2.11%	9.35%	-10.67%	20.06.2005
БФКМ Елана Високдоходен Фонд	фонд на паричен пазар	123.2155	123.2155	123.2155	7.25%	0.47%	8.48%	7.21%	0.47%	8.48%	31.10.2007
БФКМ Елана Фонд Паричен Пазар	фонд в акции	93.8755	93.5004	93.5004	3.98%	2.48%	0.43%	-2.32%	2.48%	0.43%	01.02.2008
БФКМ Елана Долар Фонд	фонд в акции	107.1111	107.0041	106.6831	4.48%	0.75%	5.01%	5.23%	0.75%	5.01%	01.07.2009
БФКМ Еурофонд	Смесиен - балансиран	4.7623	4.7623	4.7623	-3.16%	8.09%	-5.80%	4.76%	8.09%	-5.80%	08.07.1999
БФКМ Златен Лев Капитал АД	фонд в акции	0.8993	0.8949	0.8926	0.8882	-15.49%	13.57%	-19.07%	-7.91%	13.57%	01.06.2009
БФКМ Златен Лев Индекс 30	фонд в акции	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	0.0000	N/A	01.06.2010
БФКМ Капман Асет Мениджмънт АД	Смесиен - балансиран	17.0295	16.9107	16.9107	-9.08%	6.91%	-11.88%	9.18%	6.91%	-11.88%	28.09.2004
БФКМ Капман Фикс	фонд в акции	10.4699	10.3243	10.3243	-14.21%	9.28%	-17.90%	0.82%	9.28%	-17.90%	05.01.2006
БФКМ Капман Макс	фонд в акции	1.1633	1.1461	1.1461	-10.22%	11.68%	-10.94%	1.36%	11.68%	-10.94%	10.05.2004
БФКМ Карол Капитал Мениджмънт ЕАД	фонд в акции	0.7486	0.7375	0.7375	-7.29%	17.28%	7.85%	-7.22%	17.28%	7.85%	04.10.2006
БФКМ КД Инвестиции ЕАД	фонд в акции	1.0239	1.0088	1.0088	16.77%	10.35%	12.35%	0.30%	10.35%	12.35%	23.11.2007
БФКМ КД Инвестиции ЕАД	фонд в облигации	131.3051	131.1088	130.8471	3.88%	3.23%	5.26%	6.17%	3.23%	5.26%	04.05.2006
БФКМ КД Облигации България	Смесиен - балансиран	14.1483	14.1483	14.0082	-5.98%	8.21%	-7.63%	1.80%	8.21%	-7.63%	07.12.2004
БФКМ КД Пеликан	фонд в акции	0.7283	0.7211	0.							

Добрите отчети повишиха европейските индекси

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

Британският борсов измерител FTSE 100 се покачи до 5693.99 пункта, което е повишение от 0.86%

Инвеститорите отново погледнаха към европейските акции, след като финансовите резултати на компаниите им върнаха доверието

Европейските акции се възстановиха от петседмичното дъно, до което бяха стигнали в сряда. Основната причина за повишаването на индексите бяха тримесечните отчети на големите европейски компании, които се оказаха по-добри от предварителните очаквания на анализаторите. Много важна роля за зелената вълна, обхванала Европа, имаха и данните на Европейската комисия за икономическото доверие в еврозоната. Според изнесената статистика потребителското доверие в 16-те страни през октомври се е увеличило повече, отколкото анализаторите предполагаша по-рано. Индексът, който измерва доверието, се е покачил до 104.1 пункта от 103.2 пункта през

септември, докато предварителните прогнози бяха за най-много 103.5 пункта.

Широкият европейски индекс Stoxx Europe 600 Index се покачи с 0.94% до 267.42 пункта, заличайки напълно вчерашната загуба от 0.8%. От 7 октомври досега 127 компании, участващи във формирането на индекса, са оповестили своите отчети. По данни на Bloomberg 72% от тях са надхвърлили прогнозите на анализаторите. Подобна е ситуацията и при широкия американски индекс S&P 500, където 82% от оповестените доклади са надхвърлили инвеститорските очаквания. Четвъртата по големина петролна компания в Европа Eni SpA ре-

гистрира поскъпване на своите акции с 2.93% и на борсата в Милано стойността им достигна 16.17 EUR. Сред другите големи печеливши в Италия беше и електрическата компания Enel SpA. Тя добави 1.86% към пазарната си капитализация, а акциите ѝ се търгуваха за 4.0975 EUR. От своя страна италианският индекс регистрира най-голямото покачване сред всички измерители в Европа и достигна 21 567.9 пункта, или ръст от 1.51%.

Най-голямата телекомуникационна компания във Франция France Telecom отчете ръст при акциите си от 3.42% до 17.16 EUR, след като компанията обяви печалба преди разходи за лихви, данъци и аморти-

зация (ЕБИТДА) от 4.26 млрд. EUR при очаквани 4.14 млрд. EUR. От компанията изтъкват, че по-добрите резултати се дължат основно на експанзията в Африка и Близкия изток. Френският индекс CAC 40 добави 1.03% към стойността си и достигна 3854.45 пункта.

Другите големи европейски индекси също спечелиха от добрите новини. Германският DAX добави 0.91% към стойността си и достигна 6654.2 пункта. Най-добре в индекса се представи Deutsche Telekom, чиито акции поскъпнаха с 3.31% и се търгуваха при 10.46 EUR. Британският измерител FTSE 100 се покачи до 5693.99 пункта, което е повишението от 0.86%.

Несигурността в действията на Фед отново удари по долара

Доларът прекъсна победоносната си серия, която за два дни добави към стойността му 1.5% спрямо еврото. На сесията в сряда кросът на двете валути слезе до 1.3769 EUR/USD, но в рамките само на една сесия той се върна до 1.3900 EUR/USD. Коментарите на водещи икономисти и анализатори са, че политиките на Федералния резерв на САЩ по монетарна експанзия накарват доверието в зелените пари.

Допълнително притеснение на валутните пазари донесе и новината, че Фед е изпратил въпроси до първичните дилъри (големите финансови компании и банки в САЩ), с които иска да

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

На последната сесия доларът поевтиня спрямо еврото с 0.89% до 1.3900 EUR/USD

разбере какви са техните очаквания за размера на покупките на активи от страна на централната банка за следващите 6 месеца. Това накара някои анализатори да предположат, че в централната банка на най-голямата

световна икономика няма идея какъв размер и точно как да осъществят количествените улеснения.

Засилването на долара, което се вижда през изминалата седмица, всъщност е било предизвикано от закриване на къси позиции в щатска валута при спекулации, че Фед ще възприеме по-умерен подход за монетарно стимулиране, коментираха от Financial Times. Против съмненията в стойността на долара се изправят техническите анализатори, които на база графиките на доларовия курс от изминалите седмици предвиждат, че еврото може да се смъкне до 1.36 EUR/USD в много кратък период.

Поевтиняване на американската валута имаше и спрямо йената до 80.95 USD/JPY, или спад от 0.98%. Според анализатори на Bloomberg поскъпването на японската валута се дължи на изразената вчера загриженост от страна на Японската централна банка за ефектите от монетарното охлабване в САЩ върху стойността на японските пари. Доларът поевтиня спрямо 15 от 16-те основни валути. Много изразително поевтиняването беше спрямо британския паунд, където стигна 1.07% до 1.5939 GBP/USD. Срещу швейцарския франк американската валута загуби 0.78% и се котираше за 0.9827 USD/CHF.

Индекс на деня

3.88

процента се повиши българският индекс Sofix и достигна 359.39 пункта

По време на борсовата сесия в четвъртък измерителят добави 13.45 пункта към стойността си. С постигнатите резултати индексът зае първо място по ръст сред всички европейски индекси

Цифра на деня

1.5

процента се понижи цената на оловото и достигна 2480 USD/m

По време на последната борсова сесия цветният метал, търгуван на борсата в Лондон, загуби 38 USD от стойността си. Големият ръст на фондовите пазари отклони интереса на инвеститорите от металите

Стока на деня

1.62

процента загуби паладията на борсата в Лондон и достигна 626.5 USD/m.p.y.

Благородният метал премахна 10 USD от стойността си на последната борсова сесия. Атрактивността на металите намаля, но според анализаторите само за кратко

Съгласно чл. 191, ал. 4 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Съветът на директорите на УД „БенчМарк Асет Мениджмънт“ АД, уведомява че е представил в Комисия за финансов надзор и „Българска фондова борса – София“ АД Междинни финансови отчети към 30.09.2010 г. на ДФ „БенчМарк Фонд – 1 Акции и облигации“, ИД „БенчМарк Фонд – 2 Акции“ АД, ДФ „БенчМарк Фонд – 3 Сектор недвижими имоти“, ДФ „БенчМарк Фонд-4 Енергетика“, ДФ „БенчМарк Фонд-5 Централна и Източна Европа“ и ДФ „БенчМарк Фонд-6 Парижен“.

За заинтересованите лица и потенциалните инвеститори съобщаваме, че отчетите са на разположение в офиса на Управляващото дружество – гр. София 1407, бул. „Черни връх“ №32А всеки работен ден от 08:30 до 17:30, както и на интернет страница www.benchmark.bg.

Цена (НСА) на негустрибутивна еднина клас А за 27.10.2010 г.		
Pioneer Investments Pioneer Funds u Pioneer P.F.	Pioneer Funds u Pioneer P.F.	
	USD клас	EUR клас
Pioneer Funds - Американски Фонд Пауинър	5,32	3,86
Pioneer Funds - Акции от евро Средиземноморския регион и Развиваща се Европа	26,39	19,15
Pioneer Funds - Японски акции	2,49	1,8
Pioneer Funds - Акции на развиващи се пазари	11,14	8,08
Pioneer Funds - Акции Велик Китай	13,02	9,45
Pioneer Funds - Акции от Тихоокеанския Район без Япония	9,11	6,61
Pioneer Funds - Европейски компании с малка капитализация	12,86	9,33
Pioneer Funds - Американски компании със средна капитализация	7,43	5,39
Pioneer Funds - Водещи Европейски Компании	6,65	4,83
Pioneer Funds - Световни тенденци	5,72	4,15
Pioneer Funds - Облигации на развиващи се пазари	12,62	9,16
Pioneer Funds - Американски Високодоходен	9,08	6,59
Pioneer Funds - Стратегически доход	9,12	6,62
Pioneer Funds - Европейски корпоративни облигации	9,98	7,24
Pioneer Funds - Европейски облигации	10,81	7,85
Pioneer Funds - Краткосрочен в щатски долари	6,08	4,41
Pioneer Funds - Краткосрочен в евро	8,41	6,1
Pioneer Funds - Глобален селективен		50,53
Pioneer P.F. - Евро Защитен		55,07
Pioneer P.F. - Глобален дефанзивен	8,39	6,09
Pioneer P.F. - Глобален дефанзивен плус	6,6	4,79
Pioneer P.F. - Глобален динамичен		46,27
Pioneer P.F. - Глобален прог्रेसивен		34,88
Pioneer Funds - Стоков Алфа	65,09	47,24
Pioneer Funds - Глобални Облигации Агрегатен	88,64	64,33
Pioneer Funds - Европейски акции стойност		67,33
Pioneer Funds - Американски - ръст-проучвателен	103,73	75,28
Pioneer Funds - Глобален зъбкв	92,74	67,31
Pioneer Funds - Абсолютна доходност равновесен		54,25
Общо активи от директни продажби на Pioneer Funds u Pioneer P.F. в България (без прокулт Авангарг)	€ 87 624 456	

Съсловията за инвестиране в Pioneer Funds (Фондове "Пауинър") и Pioneer P.F. (Пауинър П.Ф.) можете да се запознаете във всички клонове на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД или на адрес www.pioneerinvestments.cz/bg. Уникредит Булбанк АД създаде безплатната телефонна линия 0 800 14 000 (Телефонната линия е на цената на един градски разговор, независимо откъде се обаждайте). Предишните резултати от дейността на Фонда нямат по необходимост връзка с бъдещите резултати от тази дейност. Стойността на инвестициите и доходът от тях могат да се повишат, но и понижат без гаранция за печалба и при съществуването на риск за инвеститорите да не си възстановят пълния размер на вложените от тях средства. Инвестициите във Фонда не са гарантирани от гаранционен фонд, създаден от гържавата, или с друг вид гаранция.

ЗДРАВЕ, ФАРМАЦИЯ, МЕДИЦИНА

Фармацевтичният възход

Дори и кризата не успя да попречи на доброто представяне на сектора

В кризата фармацевтичният сектор е един от малкото, който не само че не търпи загуби, но дори бележи ръст от 9% през първото полугодие на 2010 г. спрямо същия период на миналата година. Най-сериозен скок прави аптекният пазар. Обороти-те са скочили с 13% през първата половина на тази година спрямо същия период на 2009 г. От началото на годината българите са похарчили близо 1 млрд. лв. за медикаменти, сочат данните от проучвания на фармацевтичния бранш.

Къге са парите

Въпреки това обаче фармацевтичната индустрия далеч не е най-печелившата у нас. Българинът харчи два пъти повече пари годишно за цигари - средно около 2.5 млрд. лв. След вредния за здравето никотин се нарежда алкохолът. Годишно у нас се изразходват около 2 млрд. лв. за спиртни напитки. Така хапчетата се нареждат едва на трето място.

Тенденции

Интересна тенденция се забелязва в България през последните години, която не е особено характерна за останалата част от света. Докато в Европа дялът на генеричните лекарства се увеличава с всяка изминала година, у нас

той пада за сметка на оригиналите. Към днешна дата 24% от всички лекарства на нашия пазар са оригинални. Само за сравнение преди малко повече от 20 години в България техният дял е бил едва 1%. Тенденцията се дължи на демократизирането на обществото, твърди изп. директор на "Актавис" Илия Пашов. Оригинализирането на медикаментите обаче е нож с две остриета. От една страна, по-добре е хората да се лекуват предимно с оригинални лекарствени продукти, но от друга, те са доста по-скъпи и не просто натоварват джоба на пациента, но и натежават на обществения здравноосигурителен фонд - НЗОК.

Елена Петкова

► Оригинализирането на лекарствата е нож с две остриета

13%

► е ръстът на оборотите на аптекния пазар за първото полугодие на 2010 г. в сравнение със същия период на 2009 г.

24%

► е дялът на оригиналните лекарства на нашия пазар спрямо генеричните

Интервю Теодора Петрова, изпълнителен директор на "Либра" ЕАД

За 2010 г. общият пазарен дял на "Либра" е 22.2%

Стратегията на всички национални дистрибутори беше повишаване на пазарния им дял на аптекен пазар

► Госпожо Петрова, 2010 г. е успешна за фармацевтичния сектор като цяло и за вашата компания, на какво се дължи този устойчив ръст на пазара?

- Изключително сме щастливи от факта, че за поредна година растем с по-високи темпове от пазара и по данни на IMS Health България е водещият търговец на едро в България за първото полугодие на 2010 с общ пазарен дял в стойност от 22.2%. Успехът на компанията през всички тези години се дължи най-вече на екипа от хора, които работят в нея. Много голяма част от служителите на "Либра" работят в компанията повече от 5 години, което е рядко срещано явление на пазара на труда в България и за нас е голяма гордост. Повечето от ръководните кадри в екипа ни са част от компанията още от самото ѝ създаване - за всички нас тя е едно дете, което сме отгледали заедно в продължение на повече от 10 години.

Растяхме и сме се учили заедно с него, затова "Либра" е важна част от живота на всеки от нас.

► Въпреки успешния като обороти бизнес дистрибуторските компании не печелят много, защо се получава така?

- Дистрибуцията е скъпо начинание - при добре работещи водещи дистрибутори на лекарствени средства в световен мащаб разходите са 98% от приходите. При дистрибуторите в България се е случвало разходите да са повече от приходите от дистрибуция - главната причина за това беше жестоката конкуренция между основните играчи на пазара през изминалите години. Стратегията на всички национални дистрибутори беше повишаване на пазарния им дял на аптекния пазар. Това естествено доведе до много ниска брутна печалба и много допълнителни разходи за дистрибуторите по обслужване на аптеките, включително финансови. Затова към настоящия момент всички дистрибутори са принудени да разработват стратегии, които да им носят допълнителни приходи и да оптимизират разходите им.

► Доколко българският пазар на лекарства и дистрибуторската практика се доближават до услугите, които предлагат западните компании и аптеки?

- Всяка страна има различни регулации за фармацевтичния пазар, както и различно финансиране, които до голяма степен определят и спецификите на тези пазари по отношение на предлаганите услуги. В България тепърва започваме да говорим за електронно здравеопазване, а за сравнение има страни в Европа, в които пациентът отива при своя личен лекар, той му издава електронна рецепта, която отива по имейл до избраната от пациента аптека, която от своя страна има възможността да достави лекарствата в дома му. За нас е голямо предимство да сме част от Phoenix Group - дистрибутор с повече от 20-годишна история и традиции в търговията на едро. Имаме възможност да следим как са се развивали пазарите и услугите в Германия - там например заявките от аптеките по интернет са 99% от всички заявки, докато при нас са значително по-малко.

Предимството за нас е и дългогодишният опит, който идва с това

партньорство, изключително интересните проекти, които можем да заимстваме от колегите в Германия, системите за контрол на финансовите резултати, но най-вече сигурността и увереността, които ни носи партньорството с най-големия дистрибутор на лекарства в Европа.

► Как вие променихте пазара с ноу-хаута на компанията майка?

- Една от ценностите на "Либра" ЕАД е вярата, че ако помогнем на нашите партньори - клиенти и доставчици - да бъдат по-успешни в своята работа, ние също ще бъдем по-успешни в нашата. Целта ни винаги е била да се развиваме заедно с нашите партньори и клиенти. Именно тази ценност, както и ноу-хаута на компанията майка, ни е водила и ни е помагала винаги да предлагаме иновативни решения за нашите клиенти и доставчици. Смятам, че такова поведение е бъдещето на всеки бизнес, но особено на този сектор, който е изключително регулиран. За да отговорят на всички законови изисквания и на правилата на добрата фармацевтична практика, нашите клиенти - аптеките - имат много

задължения в ежедневната си работа. Именно затова те имат нужда от партньор, който да бъде повече от доставчик на лекарства - имат нужда от партньор, който да им помогне да развиват своя бизнес. "Либра" е предпочитан партньор сред аптеките именно защото предлага подобни услуги, и то преди всички останали. Най-мащабната ни маркетингова програма за клиентите

към момента е "Моята аптека". Идеята на програмата е да обедини в едно усилията на производителите, дистрибуторите и аптеките в предлагането на сезонни продукти без лекарско предписание и достигането на тези продукти до крайните потребители. В аптеките със знака "Моята аптека" всички клиенти могат да намерят най-актуалните за сезона продукти на най-ниските цени.

Близо 7% от всички лекарства в Европа са фалшиви

Те попадат в страните от общността чрез паралелния експорт

ИЛЮСТРАЦИЯ SHUTTERSTOCK

Около 7% от всички лекарства, които се продават в Европа, са фалшиви. Това сочат данните от проучвания на Европейската комисия. За България информация няма, но тъй като в момента тя е най-външната граница на общността, се предполага, че през нашата граница преминава голяма част от фалшивите лекарствени медикаменти. “Тези 7% обаче са далеч от реалността, защото те обхващат само хванатите партиди фалшификати. Истинският дял е доста по-висок”, казва регионалният мениджър на “Астра Занека” Павел Колев.

Въпреки това, ако съдим по броя случаи, засечен от Изпълнителната агенция по лекарствата, не можем да говорим за устойчива тенденция на повишаване на процента фалшиви лекарства по-не на нашия пазар, казва председателят на Асоциацията на научноизследователските фармацевтични производители в България Деян Денев. В европейски мащаб също не се наблюдава подобна тенденция, тъй като контролът се засилва.

Когове

В момента в Европейския съюз се подготвя общ проект на Европейската комисия и на фармацевтичната индустрия за единна сис-

тема на кодификация на лекарствата. “Той предвижда всяка опаковка, която се продава в ЕС, да носи уникален баркод, който се поставя от производителя и се разпознава от търговците на едро и от аптеките”, казва Деян Денев. Така всяка опаковка лекарство ще може да бъде проследена от завода до крайния потребител. Така няма да се допускат фалшификати в системата за разпространение.

Печеливш бизнес

За това колко се печели от фалшиви лекарства, можем да съдим по оборота на паралелния експорт на медикаменти в страните от ЕС. Той възлиза на около 30 млн. EUR годишно. Именно по този канал се внасят най-много фалшиви лекарства в ЕС. Европейското законодателство позволява търговци на едро да купят лекарство от една държава членка и да го продадат в друга. В рамките на този процес паралелните търговци преопаковат съответното лекарство заради изискванията опаковката да е на езика на страната, в която то ще се продава. Така много от оригиналните лекарства се заменят с фалшиви. В тях обикновено няма вещество. То се замества със сами по себе си безопасни субстанции

като нишесте и талк. Те обаче няма да подобрят състоянието на болния. Най-често се фалшифицират масовите медикаменти.

Пътят на фалшификата

Лекарства в момента се произвеждат както в нелегални, така и в легални фабрики, които обаче са “специализирани” в направата на фалшиви медикаменти, казва още Денев. Те попадат в аптеките чрез пробив в легалната мрежа на разпространение.

Лекарствата по закон се разпространяват само в рамките на непрекъснатата верига лица - производител, търговец на едро, аптека. В някои страни законово е разрешено да се продават лекарства и по интернет.

Практиката

У нас медикаменти без лекарско предписание не може да се продават във виртуалното пространство или поне не законно. “Лекарствените продукти не може да напускат тази верига. Нещо повече, след производителя никой няма право да нарушава целостта на опаковката или да променя нещо по нея”, казва още председателят на Асоциацията на научноизследователските фармацевтични производители.

И допълва, че всяко от звената на веригата подлежи на специални лицензионни режими и контрол. Така че много трудно фалшиво лекарство попада в тази мрежа. Затова фалшификатите попадат в мрежата чрез паралелния експорт.

Елена Петкова

Българският пазар на лекарства не е абсолютно чист

Проблемът с разпространяването и продаването на лекарствата, в това число и фалшиви, по интернет е глобален. Има законодателства, които разрешават подобна практика, и такива, които не го разрешават. У нас е забранено сайтове на нашата територия да предлагат каквито и да било лекарства.

Там гаранция за качество няма. Също така не можеш да рекламираш продукт, който се продава само чрез рецепта. У нас няма абсолютно чист фармацевтичен пазар, непрекъснато се появяват дребни фалшиви меди-

Д-р **Евгени Тасовски**,
медицински директор
в “Акмавус”

” **Непрекъснато се появяват дребни фалшиви медикаменти, но се запазва относително добро ниво. Не може да се говори за тенденция към нарастване дела на фалшивите лекарства у нас**

каменти, но все пак се запазва едно относително добро ниво. Не може да се говори за тенденция към нарастване дела на фалшивите лекарства у нас.

Въпросът е в административния капацитет на Изпълнителната агенция по лекарствата, защото той в момента е на ниско ниво. Министерството на здравеопазването трябва да отдели внимание, финансов и експертен ресурс за тази агенция, защото тя страда от недостиг на експертен потенциал. Ако тя бъде добре подплатена със специалисти и финансово обезпечена, контролът ще бъде по-ефикасен.

Фалшификаторите се целят в оборотните медикаменти

Аз лично съм чувал за два случая у нас, когато бяха хванати партиди с фалшиви лекарства. Хората, които се занимават с тази дейност, се целят във високооборотни лекарства като виаграта например. Това е така, защото хората си мислят, че много разбират от този тип медикаменти и не е необходимо да се консултират с лекар. 7% е делът на фалшивите лекарства в Европа, но имайте предвид, че това са само хванатите партиди. Сигурен съм, че делът на фалшивите лекарства на континента е много по-голям. В момента много се говори

Павел Колев,
регионален мениджър на “Астра Занека”

” **Те много често попадат в аптекната мрежа чрез официалните дистрибутори, защото по външни белези фалшивите лекарства не се различават от истинските**

за този проблем, хората са по-внимателни и откриват повече фалшификати.

Това обаче създава илюзорната представа, че има тенденция към увеличаване дела на фалшивите лекарства. Това не е така. Наистина бизнесът е много печеливш, тъй като тези производители не слагат почти никакво вещество в медикаментите. Те много често попадат в аптекната мрежа чрез официалните дистрибутори, защото по външни белези фалшивите лекарства не се различават от истинските.

30

▶ млн. EUR е оборотът от паралелен експорт на лекарства в ЕС

90

▶ процента от лекарствата които се продават чрез интернет, са фалшиви

**Имате ли сексуални
проблеми**

**Имате
избор**

**Попитайте вашия
уролог за решение**

Lilly

Илия Пашов, изпълнителен директор на "Активис"

Употребата на повече оригинални лекарства ще източи касата

В България пациентите доплащат около 70% от лечението си, а в Европа - 30%

► Господин Пашов, защо в България се върви към оригинализиране на лекарствата, след като в Европа тенденцията е по-скоро противоположна?

- През 1989 г. българите ползваха само 1% оригинални лекарства. Причината е, че в условията на тоталитарен режим се икономисват средства. Всички хора се лекуваха най-вече с генерични лекарства, произведени от местната фармацевтична промишленост. С демократизиране на обществото тенденцията за лечение на нови заболявания с нови медикаменти нараства. Това е естествен процес, който позволява с най-съвременните медикаменти да се лекуват заболявания, които допреди години са били нелечими. Така постепенно се стигна до 2010 г., когато процентът на оригиналните лекарства у нас вече е 24%. Тази тенденция е характерна за повечето социалистически страни.

► Как е по света?

- В големите икономики като тези на САЩ, Великобритания, Канада се употребяват повече генерични медикаменти. Това е така, защото там има много строга фискална политика. Парадоксално е да се робува на оригиналното лечение.

► Генериците гостатъчно ефикасни ли са? Как се гарантира тяхното качество?

- Компаниите за оригинални лекарства влагат колосални средства в производството им и залагат много на научноизследователската дейност. Те имат патентна защита от 10 или 15 години, през които компаниите за оригинални лекарства могат да продават спокойно своите продукти и да оправдаят инвестициите си. Този период доказва качеството на медикамента. Генеричните компании, каквато сме ние, проучват кои са най-качествените лекарства и ги копират, за да заемат пазарен дял. Това е нашата икономическа логика. Хуманната обосновка обаче е, че още първият генерик сваля цената с 20 или 30%, следващият - още два-три пъти я понижават. Самата оригинална компания се принуждава да сваля цената на продукта си, за да съществува на пазара. Получава се балансирано ниво на дадената молекула. Това е широката социална

Визитка Кой е Илия Пашов

► Илия Пашов е дипломиран инженер-химик със специализация по маркетинг и мениджмънт.

► Той има доказан опит в областта на продажбите, маркетинга и дистрибуцията, придобити през седемте години в Unilever Bulgaria, където заема

позиции с нарастваща отговорност - от мениджър национални продажби, управляващ директор за Македония, Албания и Косово и изпълнителен директор за България.

► В началото на 2006 г. Илия Пашов се присъедини към "Активис" ЕАД на позицията търговски директор.

► От 1 януари 2009 г. той е изпълнителен директор на компанията.

роля на генеричните компании. Големите генерични компании спазват всички правила на производство, регулаторни дейности, добра производствена и клинична практика. Генерикът е еднакво ефективен като оригинала. Ние пледираме за висок контрол. Това е ролята на Изпълнителната агенция по лекарствата. Не трябва да се допуска българският потребител да се лекува с некачествени лекарства. Ние винаги сме били много социално отговорни, като сме дарявали лекарства на социални домове, защото генеричните компании са преди всичко хуманно ориентирани към пациентите.

► Понякога едно лекарство има десетки генерици. Това не създава ли объркване кой медикамент е по-добрият?

- Има десетки генерици, когато оригиналът се е доказал на пазара. Всяка компания иска да го копира, за да вземе някакъв пазарен дял. Колкото е по-голяма конкуренцията, толкова е по-добре за всички. Няма как да се получи объркване, защото лекарите са известни какво представлява генерикът. То е само в полза на потребителя, защото сваля цената.

► Какъв е пазарният дял на генеричните и оригиналните лекарства в България?

- Той е парадоксален. За първото полугодие на 2010 г. оригиналните опаковки бележат ръст от 8.3%, а ръст в левове е 17.4%. На генеричните медикаменти опаковките им падат с 4.6%, а ръстът в левове е само 2.5%. Пазарният дял в левове се разпределя по следния начин: оригиналните лекарства държат 48.1%, а генеричните 51.9%.

► Оригиначните лекарства бележат по-висок ръст тази година. Защо е така?

- Тази година в позитивния списък се вкараха много нови оригинални медикаменти за лечение на редки заболявания. Постигна се по-голям ръст в левове на

оригиналните лекарства, отколкото на опаковките, защото те са скъпи медикаменти. Този дисонанс за съжаление постепенно расте. Все повече навлизат оригинални медикаменти, които както в опаковки, така и в левове започват постепенно да догонват генеричните лекарства. Ние съвсем скоро ще изравним тези в левове и в опаковки - 50:50. Ако тази тенденция продължи, ще се стигне до парадоксално състояние за държава като нашата със скромни финансови възможности.

► На чия страна сте в спора с генеричното заместване? Трябва ли да се разреши на фармацевтите да продават генерични лекарства по своя преценка?

- Има държави, които са допуснали това. Във Великобритания например има изписване по генерично наименование. Така се предоставя на пациента този продукт, който е най-евтин, най-достъпен за съответните каси, които плащат. В нашите условия това не е допустимо. Не е дошло времето. Лекарят е този, който има правото да определя вида на медикамента за лечението на своя пациент. Той трябва да има правото да купува по-скъп медикамент, като може да си го позволи със свои средства. Ако се осигурява от обществени фондове, трябва да се съобрази с техните възможности. Не е много правилно фармацевтът да прави собствено заместване. Така ролята на лекаря отпада. Затова трябва да има санкции.

► Като изключим реимбурсираните лекарства от позитивния списък, НЗОК плаща около 50% от най-ниската цена на медикаментите за лечение на определено заболяване. Разликата в цените е за сметка на пациента. Това правилна политика ли е?

- Има лекарства, които се реимбурсират 100%, като тези за диабет и шизофрения, и за тях пациентът не плаща. Здравната каса поема медикаментите за

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

широките социални слоеве - заболявания като артериална хипертония, диабет, исхемична болест на сърцето. В същото време в същата каса са поставени и медикаменти за много редки заболявания, които се лекуват с бутикови медикаменти, които са адски скъпи. Заради баланс, който тя се мъчи да осъществи, понякога се стига и до парадоксални случаи. За да може да намери средства, за да лекува редките болести, здравната каса взема от другите пациенти и се получава така, че тя загубва своята социална същност. Много хора трябва да плащат все повече и повече и

не е тайна, че през последните месеци падна процентът на реимбурсация и на някои широко използвани медикаменти. Постепенно нараства процентът от стойността на лекарствата, който българският пациент трябва да плаща за лечението си. В Западна Европа пациентът плаща средно около 30% от стойността на своето лечение. Българският гражданин доплаща около 65-70% от лечението си.

► Как може това да се промени?

- Ако се прокара втори стълб за допълнително здравно осигуряване, това

може да се подобри. Съществуват схеми за доплащане на по-скъпи медикаменти, за да възстанови НЗОК своята социална роля. Редките болести трябва да се финансират по програми или с допълнителни фондове. Това обаче става бавно, защото се сблъскват различни интереси.

► Трябва ли финансовото обезпечение на редките и тежки болести по Наредба 34 да се прехвърли към НЗОК, или по-скоро трябва да остане прерогатив на държавата?

- Това е много труден въпрос. Бюджетът, който Министерството на здравеопазването отделяше през годините за тези заболявания, се равняваше на около 140 млн. лв. Един от големите недостатъци на тази схема на финансиране беше търговото начало и някои изисквания от Закона за обществените поръчки, които довеждаха до липсата на медикаменти на пазара. Не можа да се намери политическа воля да се реши този проблем. При търговете печелеше фирмата, която предложи най-ниска цена, а другите не може да продават своите медикаменти през цялата година. Под въздействието на тези фирми през пациентските организации, които оказаха жесток натиск върху министерството, се стигна до идеята за прехвърлянето. То обаче има някои недостатъци - касата лекува пациенти, които са здравноосигурени. В групата на пациентите с редки заболявания много от хората не са осигурени. Възниква въпросът какво ще правим с вторите. Другият недостатък е, че се появяват групи от медикаменти с един оригинал и няколко генерици с падаща цена и би следвало НЗОК да плаща, като се равнява по продукта с най-ниска цена.

Така пациентът, който иска да се лекува с оригинален продукт, трябва да си доплати. А това са медикаменти, които досега държавата заплащаше 100%. Решението е прибрзано. Ако механизмът не бъде изпиан перфектно, той ще доведе отново до конфликтни ситуации.

Стремежът да се лекуваме с оригинални продукти ще доведе до по-бързото изчерпване на ресурса на касата. Възможно е да стане така, че не един или два медикамента за година ще липсват временно на пазара, а няма да има пари за лечение по цели направления. Всичко трябва да бъде внимателно прецизирано.

Елена Петкова

АВТОПАРИ

Opel Meriva 1.4 Turbo ECOTEC

Двигател **редови 4-цилиндров**
 Работен обем **1364 куб. см**
 Мощност **120 к.с./88 kW**
 Въртящ момент **175 Nm при 1750 об./мин**
 Трансмисия **петстепенна механична**
 Тегло **1360 kg**
 Ускорение **0-100 км/ч 11.5 сек**
 Максимална скорост **188 км/ч**
 Среден разход **6.1 л/100 км**
 Емисии CO2 на км **143 г**
 Цена на тестовия автомобил **33 325 лв.**

ТРАНСФОРМИРАЙ НА ВОЛЯ

Opel Meriva отговаря на индивидуалните ви нужди

Когато ти се налага да правиш няколко неща наведнъж, винаги се стига до компромис. Неприятен, досаден, понякога нетърпим компромис, който ти лази по нервите и те кара да се откажеш и да захвърлиш всичко. Елитът има решение на проблема и то се изчерпва с длъжността на личния асистент. Като съвременен мултифункционален робот той не се оплаква, с готовност отлага вечерята си във времето, а графикът на шефа е по-важен от рождения ден на собственото му дете. Но какво да прави обикновеният човек? Той може да пробва услугите на Opel Meriva.

Второто поколение на минивана Meriva ви позволява да приемете няколко различни индивидуалности - грижовен баща, ексцентричен веселяк, отговорен служител, а ако се налага, и любящ съпруг. Подобна хармония е постигната с елементарната идея на инженерите да обърнат пантите на задните врати, да създадат адаптивен интериор, да внесат ненужна, но красива чупка в страничната линия на прозорците и да комбинират всичко това с компактни, но пъргави двигатели и стабилно окачване. Веднага изниква въпросът защо повече производители не правят така. Елементарно - предпочитат да играят на сигурно, защото не смеят да провокират.

Черна гупка

Meriva не е перфектна. Материалите в интериора можеха да бъдат по-добри, луфтовете не са идеално равни, но какво от това. Нали всеки странен предмет, който детето ви намери за интересен, изчезва на сигурно място в някоя ниша. На гърба на предните облегалки има сгъваеми масички, задните седалки се регулират по дължина, а подлакътникът прилича на конструктор Lego и може да се организира, демонтира и въобще каквото се сетите, за секунди. Напитката от ресторанта за бързо хранене, телефонът, картата за паркинга и слънчевите очила никога не са се чувствали по-удобно в кола. Интериорът на Meriva превръща хаоса в космос.

Има обаче едни трудно обясними моменти, в кои-

Flex Rail

Специална система за организиране на пространството зад скоростния лост. Състои се от две алуминиеви релси, към които се прикрепват различни приставки.

Комфорт

Сред екстрите в интериора добро впечатление прави възможността за отопление не само на предните седалки, но и на волана, като тези екстри са включени в "Зимен пакет".

то мъжкият организъм изпитва нуждата да демонстрира сила и надмощие. Точно тогава 1.4-литровият бензинов двигател с турбо пълнене е готов да размърда Meriva заедно с класическата 5-скоростна механична трансмисия, която е подбрана идеално за мощността от 120

к.с. Окачването е на ръба на комфорта и успява да подкрепи твърдението, че външният вид не е определящ за поведението на една кола. Meriva съчетава физиономията на Corsa с компактно, но високо купе и големи 18-инчови джанти. Отварящите се наобратно задни врати на

Meriva напомнят за Rolls-Royce Phantom и с това приликите между двата автомобила приключват. Какво печелим? Улеснен достъп до кабината, по-удобно монтиране на детско столче, повече погледи от околните и хубавото чувство, че сме различни.

Антистрес

Meriva има пълния потенциал да спаси отношенията ви с тъщата, която ще осъзнае, че е поверила дъщеря си в сигурни и отговорни ръце. Освен това зад волана на Meriva никога не изглежда лентяй. Само не рискувайте да взимате детето от училище с нея.

Има два варианта - или да му навлечете завистливи подмятания, или да го превърнете в звезда. Няма как съучениците му да не забележат, че се качва в кола, приличаща на герой от филма "Трансформърс". Съжалявам Сагаго, на Meriva повече й отива.

Драгомир Попов

WEEKEND

Нещо живо в халбата

Живата бира добива все по-голяма популярност в България. Много търсени обаче са и червеното и пшеничното пиво

Безспорен факт е, че в България бира се пие много. Това обяснява и високата концентрация на заведения от типа бирарии не само в столицата, но и в по-големите градове на страната. Заведенията се състезават в предлагането на десетки марки пиво от целия свят. За всеки вкус и предпочитание има - светла, тъмна, червена... През последните години у нас започна да се предлага популярната в Западна Европа жива бира.

Живата или непастъризирана бира се предпочита, защото е прясна, казват експерти пивовари. Пивото не преминава през стандартните обработки, както бутилираната, която сме свикнали да купуваме в магазините и консумираме от години. В нея няма добавки - консерванти и стабилизатори. Хората, които посещават заведения, предлагащи жива бира, идват точно заради нея - тя има специфичен вкус, който ня-

Елина Пулчева
elina.pulcheva@pari.bg

ма как да бъде открит при бутилираното пиво.

Естествено това, че живата бира е свежа, си има и своите недостатъци. Именно заради липсата на консерванти тя не е трайна и може бързо да се развали, ако бъде оставена на стайна температура. Затова експертите съветват, ако си купувате такова пиво за дома, да го съхранявате в специални кегове. Или да го държите на ниска температура - не по-висока от 8 градуса.

Най-масова у нас

Заведенията, които предлагат жива бира у нас, са два вида

- такива, които произвеждат пивото на своя територия в собствени инсталации. И такива, които имат просто инсталации за съхранение, които зареждат бирата от производители. в България най-популярната жива бира е „Петият океан“. Тя се предлага в много бирарии в страната. Пивото се произвежда от руската компания „Пятый океан“, която е специализирана в производство и търговия с жива бира и

„Разликите между живата и пастъризираната бира е в крайната преработка

► **Иван Карагъзов,**
майстор-пивовар
в бирария „При кмета“

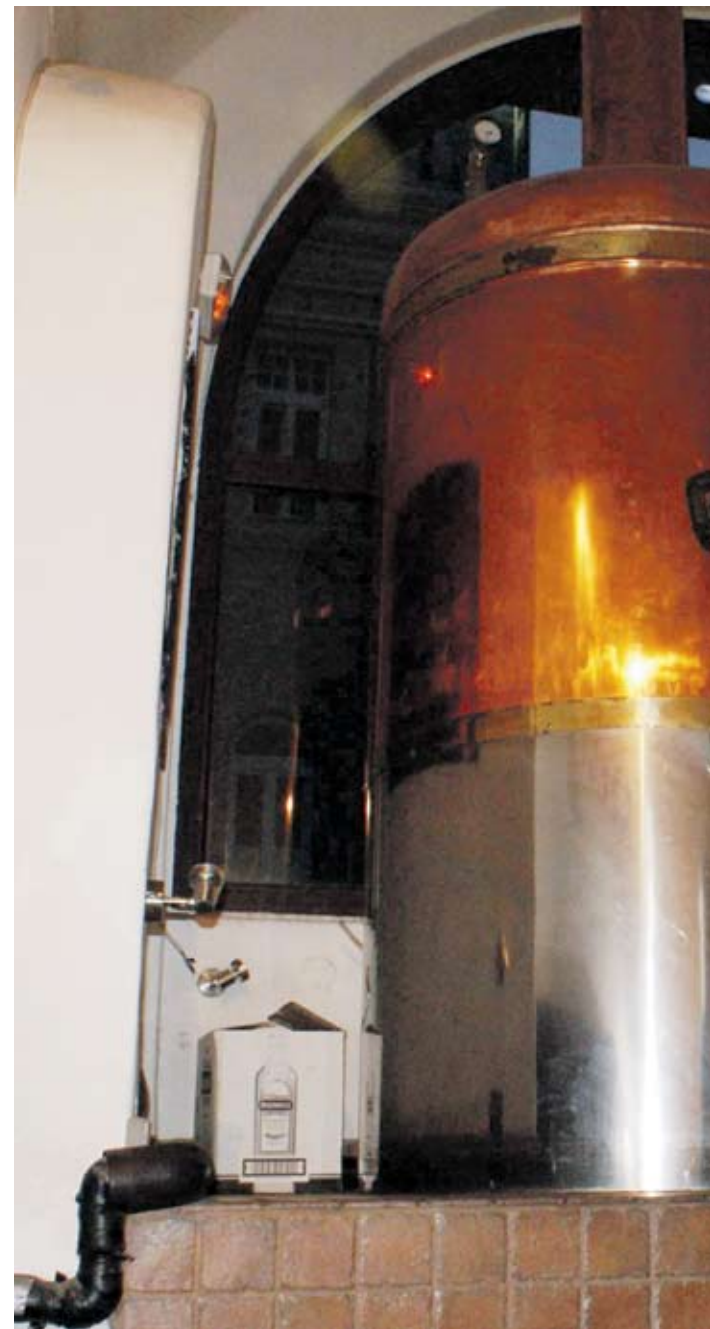
специално оборудване за нейното съхранение.

От казана до масата

„Петият океан“ се предлага в бирария Ale house в столицата. Заведението е популярно сред почитателите на бирата като единственото на Балканския полуостров, което е изградило цяла система за наливане на бира директно на масата. Тя започва от контейнерите за съхранение на жива бира и завършва с кран над всяка от масите в бирариите. Системата включва и електронен брояч, който засича всеки литър. Накрая сметката се изчислява на базата на консумираното количество.

Открийте разликите

„Основно разликите между пастъризираната и останалата бира е в крайната преработка“, разказа за в. „Пари“ майстор-пивоварят

► Така изглежда инсталация за съхранение на живо

на бирария „При кмета“ Иван Карагъзов. Живото пиво преминава през същите етапи на производството, както и при класическата бира в бутилки и кенове. За да издържат по-дълго в търговските обекти и да имат един и същ вкус обаче, в крайния процес на обработка в познатото пиво от магазина има някои обработки, които липсват при живото пиво. Един от тях е филтрацията, чрез която се изкарват всички микроорганизми, които са в бутилираната бира. „Добавят консерванти и течността се пастъризира“, казва Карагъзов.

Непастъризираното пиво определено е по-натурален и полезен продукт, смятат експерти. То съдържа в себе и доста полезни съставки - целия комплекс витамин В, антиоксиданти, както и други витамини. Голяма част от тези елементи се убиват в процеса на пастъризация. Именно затова живата бира е толкова популярна и търсена - при нея липсват част от тези

8

► градус трябва да е максималната температура, на която да се държи живата бира, за да не загуби първоначалните си вкусови качества

интервенции и вкусът ѝ е много по-различен, категорични са пивоварите. Като алкохолно съдържание няма разлика между двете - то се определя от количеството малц в течността.

Вкусови качества

Първите и най-отличителни белези на живото пиво може да се видят още преди да се опитат. Непастъризираната бира е по-мътна. Пяната е доста по-стабилна, по-пухкава и се задържа дълго време в чашата. Разликата се усеща още при първата глътка. Живата е много по-свежа и вкусът на маята се усеща много по-отчетливо. „При стандартното пиво се

► Ale house е популярно сред почитателите на бирата като единственото на Балканския полуостров, което е изградило цяла система за наливане на бира директно на масата

СНИМКА АВТОРЪТ

Факти

Напитката с доказана полезност

Полезните качества на бирата са широко обсъждани от години. Съставките, които се използват при производството на пенливата течност, са с доказано

благоотворно действие върху много органи на човешкото тяло. Естествено, ако се консумира в умерени количества. Според различни изследвания на учени е установено, че силицият в пивото увеличава здравината на костите, антиоксидантите пома-

гат за регулирането на възпаленията в кръвоносните съдове, които причиняват сърдечните заболявания. В 330 мл светло пиво се съдържат 150 килокалории, което прави бирата по-малко калорична от останалите алкохолни напитки.

пиво

СНИМКА АВТОРЪТ

появява един тон във вкуса, който се нарича „тон на пастеризацията“ и много напомня на нещо сварено, обяснява разликите“ Иван Карагъзов.

По принцип светлата бира се предпочита от българите - независимо дали е непастеризирана или пастеризирана. Жените обаче предпочитат предимно тъмно пиво, казват от бирарията „При кмета“. Много търсени са и червеното и пшеничното пиво.

За 45 дни

Живото пиво се приготвя бързо... за около месец. Инсталациите, в които се приготвя, се състоят от няколко части. „При кмета“ разполагат с такава инсталация, в която приготвят и собствена марка жива бира. „Бирата се прави от вода, малц, хмел и мая“, обяснява като на лекция майстор-пивоварят Иван Карагъзов. Малцът представлява преработен ечемик - той определя цвета на напитката, дава захарността, която след това ще ферментира и

„Светлата бира се предпочита повече от мъжете, докато жените консумират предимно тъмно пиво“

може да се използват различни видове от съставката - карамел малц, тъмен, светъл. Хмелът пък определя горчивината и структурата на пияната.

Водата и малцът се смесват във варилната инсталация, течността се филтрира, след това следва и самото варене. Цялата продължителност на този етап е около 10-12 часа, при който от изходните суровини се получава сладка течност, която е готова за ферментация.

Следва заквасването с бирена мая, след което консистенцията се оставя в продължение на около седмица, през която протича процесът на ферментация - захарите, които са се получили по време на варенето, се превръщат в алкохол и въглероден двуокис. Така сумарно целият процес, включващ всички етапи от приготвянето на живата бира, продължава около 40-45 дни, обяснява майстор-пивоварят.

За качествата на живата бира пивоварите могат да говорят с часове, а любителите да я консумират по всяко време. Безспорният успех на естественото пиво се крие във вкуса и липсата на консерванти. II

ще се превърне в алкохол и въглероден двуокис. В заведението се използват четири вида малц. По принцип

► Системата, която позволява на всяка маса да се налива бира, засича количеството консумирано пиво

СНИМКА АВТОРЪТ

Лекции за бирата

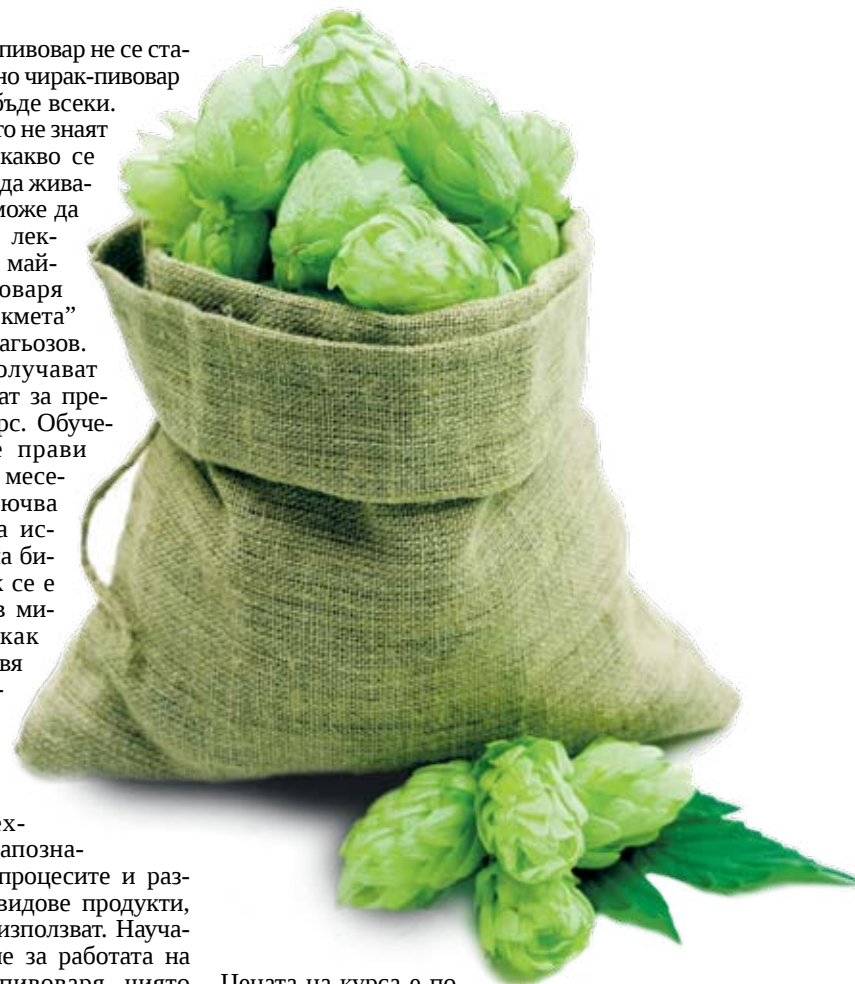

► Майстор-пивоварят на бирария „При кмета“ Иван Карагъзов провежда курсове за историята на бирата веднъж месечно. По време на тях клиентите могат да се запознаят с технологията, по която се приготвя жива бира СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Майстор-пивовар не се става лесно, но чирак-пивовар може да бъде всеки. Тези, които не знаят как и от какво се произвежда живата бира, може да изслушат лекцията на майстор-пивоваря на „При кмета“ Иван Карагъзов. После получават сертификат за преминал курс. Обучението се прави веднъж в месеца и включва лекция за историята на бирата - как се е правила в миналото, как се приготвя сега. Клиентите на заведението могат да видят техниката, запознаят се с процесите и различните видове продукти, които се използват. Научават повече за работата на майстор-пивоваря, чиято задача е да следи целия процес на производството - от изходните материали до получаването на готовата продукция.

След урока игва консумация

След обучението има дегустация, за да се установят на практика вкусовите качества на пивото. Около коледните партита много фирми подаряват такива обучения на своите служители, казват от бирарията.

Цената на курса е по 10 лв. на човек.

Вкъщи

Жива бира може да се консумира не само в специализираните заведения. Любителите на непастеризираното пиво вече могат да си вземат и за вкъщи. Производителите предлагат кекове с жива бира, които може да се съхраняват и в домашни условия. За целта в основата на буретата се поставя специален охладител, който поддържа тем-

► Хмелът определя горчивината и структурата на пияната

СНИМКА SHUTTERSTOCK

пература около 4 градуса. По този начин бирата се запазва по-дълго време.

Ако съдът е поставен на подходяща температура, пивото в него може да издържи до 6 месеца. В кеговете има и въглероден двуокис. Цената на 10-литров кег е 25 лв. II

Лакомства и пакости

Хелоуин е индустрия за близо 6 млрд. USD само в САЩ

Казват, че по време на икономически кризи хората търсят бягство в света на фантазията. Така след депресията от 30-те години на миналия век се развиват експресионизмът в киното и сюрреализмът в изобразителното изкуство. Днес процъфтява честването на най-"страшния" празник в света - Хелоуин.

Отвъд историите за Дракула, бродещите зомбита из мъгливи улици и бледите фигури на прозрачни таласъми се крие доста доходоносен бизнес. САЩ отдавна знаят как да печелят от страха и огромната Хелоуин индустрия, която работи за датата 31 октомври, е

доказателство за това.

Кошмарен пазар

Кризата е и обяснението на Националната федерация на търговците (NRF) за съживяването на пазара тази година. Организацията всяка година измерва сектора и набелязването на основните тенденции.

Интересът в САЩ към "зловещата" дата е логичен. Празникът произлиза оттам. Според прогнозите на NRF през 2010 г. пазарът ще достигне обем от 5.8 млрд. USD, което е ръст от 22% спрямо най-"злокобната" за бранша 2009 г. (виж графиките и таблицата).

Обикновено най-голямото

разходно перо по Хелоуин е купуването на карнавален костюм. Тази година желаещите да се променят за празника са най-много - 40.1%. Във водовъртежа на ентузиазма попаднаха и домашните любимци - близо 12% от американците ще маскират своите четириноги. Най-запалените по празника са младежите между 18 и 24 години.

Сегем начина да се уплаша

Традиционното хлопане по вратите с неизменния израз trick-or-treat ("лакомства или пакост") не е единственият начин за прекарване на Хелоуин. Той обаче си

Мода Актуалните костюми за 2010 г.

► Когато един път в годината имаш възможността да изплашиш колкото си искаш хора, се стараяш да го направиш максимално "стилно". За това се грижи висшата мода на Хелоуин, която според Vanity Fair е също толкова непостоянна, колкото и традиционната.

► Това означава, че популярната през 2009 г. вампирска маска на американския президент Барак Обама е вече демоде. На нейно място се появява линията от опетнени с петрол костюми, носещи логото на нефтения гигант BP.

► Класическата униформа на предизвикателна медицинска сестра също няма да се приема толкова добре тази година. Актуална ще е спряганата за бокс офис хит сред костюмите "месна" рокля на Лейди Гага.

► В разгара на манията обаче месарите преоглеждават, че ексцентричната греха "поглъща" материал за около 1500-2000 USD и трае не повече от три часа.

► Интересни са и променящите се предпочитания на "зомби" любителите. Вместо изпития облик на Сара Пейлин тази година по улиците ще бродят "живият мъртъв" лик на 16-годишната телевизионна звезда Джъстин Бийбър.

► "Месната" рокля на Лейди Гага е сред хитовете

остава най-предпочитаният - над 2/3 от празнуващите признават, че и тази година ще наградят със захаросани вкусотии малките зомбита, вещици, вампири и дяволи, навелисти домовете им.

На второ място по популярност е декорирането на жилища и дворове в подходящи за целта призрачни елементи - паяжини, разпръснати кокали, ухилени черепи и готически орнаменти, потънали в прах.

Почти половината американци признават, че ще си издълбаят тиква във формата на "Светеция Джак", а малко по-малко - че ще се включат в надпреварата за най-страшен костюм.

Не липсват и привърженици на плашещите партита в стил семейство "Адамс", които планират да посетят една трета от американците. Все по-популярно става и посещението на обитавана от духове къща, както и дегизирането на семейния четириног приятел като копие на съществата от гробищата за домашни любимци. В изблик на черно чувство за хумор и тази година американците ще маскират кучетата си като хот-догове, котки, пчелички, дяволи, вещици, тиквички, батмани или просто... кучета.

Тръпки побиват света

Независимо от предпочитанията за злокобно преживяване едно е сигурно - на 31 октомври цяла Америка ще е потънала в страх. А с нея и значителна част от

останалия свят.

През последното десетилетие празникът стана изключително популярен в Европа, където историята на повечето страни вече пази сведения за подобни практики, включващи нощно бродене и близка среща с подозрително живи мъртви духове. Атина и Патрас например са центровете на гръцката традиция в честването на празника. Там се случват и най-големите масови партита. Още западени по мрачните деяния са румънците, които си имат Дракула.

България се маскира

От няколко години и България прави опити да не остава назад. Интересът намира израз основно в костюмирането и декорирането, споделят от салон "Карнавал за теб". Мъжете и децата искат да са възможно най-страшни, а жените предпочитат да са секси.

Зомбита, вещици, вампири, дяволи, върколаци и тиквички - персонажи,

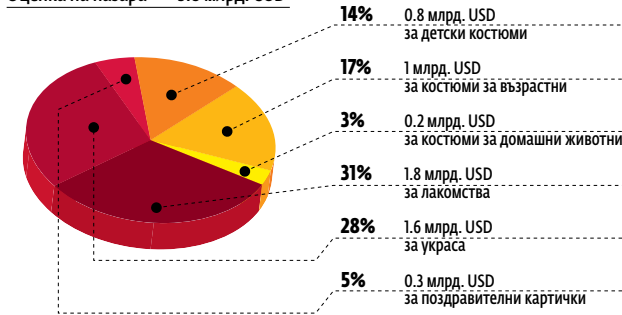
особено любими на американците - са сред най-популярните и тук. Децата от САЩ обаче си падат и по Спайдърмен, принцесите на "Дисни", различни супергерои, мажоретки и лица от поредиците "Междувъздушни войни" и "Хари Потър". В категорията за домашни любимци страната ни сериозно изостава.

И докато очакванията нещо да се случва и в България покрай Хелоуин са подчертано оптимистични, не липсват и търговци, за които последната нощ на октомври ще е обитавана единствено от духа на кризата. Такива са наблюденията на Иван Неделчев от бургаската фирма "Десико", който се пошегува, че хитовият "костюм" тази година ще е наденичката - защото в момента хората мислят само за прехраната си. Но покрай шума около новия стандарт за месни продукти "Стара планина" и роклята от пържоли на Лейди Гага (виж карето) това може да се окаже доста актуална идея за Хелоуин.

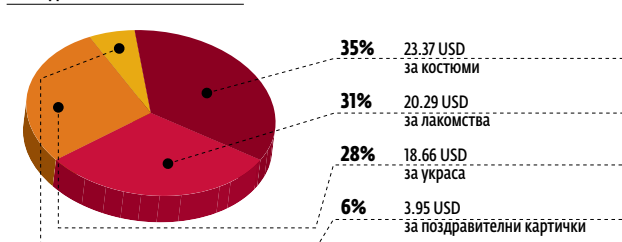
Марина Узунова

Хелоуин пазарът в САЩ (2010 г.)

Оценка на пазара 5.8 млрд. USD

Разход на човек 66.28 USD

Източник: National Retail Federation

11.5

► процента от американците ще маскират домашния си любимец за Хелоуин

40.1

► процента от пазаруващите за празника ще облекат и карнавален костюм

► Разходи за Хелоуин и обем на пазара в САЩ, 2005 -2010 г.

Година	Разход на човек (USD)	Общи разходи (млрд. USD)
2005 г.	48.48	3.29
2006 г.	59.06	4.96
2007 г.	64.82	5.07
2008 г.	66.54	5.77
2009 г.	56.31	4.75
2010 г.	66.28	5.8